

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusjakojen tukemisesta ja kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki uusjakojen tukemisesta. Lakia sovellettaisiin uusjakojen yhteydessä suoritettujen toimenpiteiden valtion varoin tapahtuvaan tukemiseen. Voimassa oleva uusjakojen tukemisesta annettu laki kumottaisiin. Samassa yhteydessä muutettaisiin kiinteistönmuodostamislain uusjakoa koskevia säännöksiä tarpeellisilta osin.

Esityksessä ehdotetaan valtion tukitason sopeuttamista vastaamaan maa- ja metsätaloustuotannon toimintaympäristössä ja tuotantotoiminnassa tapahtuneiden muutosten asettamia vaatimuksia. Tarkoituksena on luopua uusjaon kiinteistötoimitusmaksun täysimää-

räisestä tukemisesta sekä vähentää valtion tukea uusjakotoimituksen yhteydessä suoritettaville mukauttamistoimenpiteille. Vuoden 2015 alusta lukien vireille tulevissa uusjaoisissa valtion lopulliseksi menoksi voitaisiin jättää enintään 50 prosenttia uusjaon alueellisten mukauttamistoimien kustannuksista ja enintään 75 prosenttia uusjaon kiinteistötoimitusmaksusta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi asiaa koskevan päätöksenteon siirtämistä maa- ja metsätalousministeriöltä Maanmittauslaitokselle.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Uusjakotoiminnasta vastaa Maanmittauslaitos maa- ja metsätalousministeriön ohjajana.

Suomessa valtion tukemaa uusjakoina tehtävää tilusjärjestelytoimintaa maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten parantamiseksi on harjoitettu jo 1800-luvun puolivälistä lähtien. Pirstaleisen kiinteistörakenteen lisäksi tilusjärjestelyjen taustalla on ollut myötävaikuttamassa väestömäärän, talouden, elinkeinorakenteen, maankäytön, viljelytekniikan ja verotuksen muutoksiin liittyviä tekijöitä.

Kiinteistönmuodostamislain (554/1995), jäljempänä KML, mukaisilla uusjaoilla voidaan vähentää epätarkoituksenmukaisesta kiinteistöjaotuksesta nykyaikaiselle maa- ja metsätalouden harjoittamiselle aiheutuvaa haittaa tai uuden infrastruktuurin rakentamisesta taikka suojelalueiden toteuttamisesta kiinteistöjen käytölle aiheutuvia haittoja.

Perinteiset uusjaot kohdistuvat sellaisiin maa- ja metsätalousalueisiin, joiden kiinteistöjaotus ja kiinteistörunko on maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta huono. Hankeuusjaoilla edistetään infrahankkeiden ja suojelalueiden toteuttamista kiinteistörakennetta sopeuttamalla.

Pelto- ja metsätilusten uusjaot rahoitetaan toteutusvaiheessa kokonaan valtion varoista. Valtion lopulliseksi menoksi jäävä osuus uusjaon kustannuksista on avustusluonteista valtion tukea jako-osakkaille. Se osuus uusjakotoimituksen yhteydessä tehtyjen mukauttamistoimenpiteiden kustannuksista, mikä ei jää valtion lopulliseksi menoksi, on lainaa, jonka asianosaiset maksavat valtiolle takaisin.

Viimeaikaisten tutkimusten perusteella tilusjärjestelyillä voidaan saada keskimäärin noin 900 euron maatilataloudellinen hyöty hehtaaria kohti, kun laskennassa käytetään kahdenkymmenen vuoden pääomitusaikaa. Hyötyjä syntyy, kun järjestelyn kohteena olevien kiinteistöjen käyttöä edistetään koostamalla tiluksia suuremmiksi yhtenäisiksi käyttöyksiköiksi ja mukauttamalla samanlaisesti alueen tie- ja kuivatusverkkoa.

Peltotilusjärjestelyjen kysyntä on säilynyt 2000-luvulla vahvana muun muassa yhä jatkuvan maatilatalouden rakennemuutoksen aiheuttaman paineen johdosta. Maatilatalouden rakennemuutoksessa maatilojen lukumäärä on pudonnut 1970-luvun lopun noin 190000 tilasta runsaaseen 50000 maatalaan ja tilojen keskikoko on kasvanut 12 hehtaarista 31 hehtaariin.

Vuoden 2014 alussa oli käynnissä 55 valtion varoista tuettavaa uusjakoa. Hankkeet kattoivat yhteensä noin 76 000 hehtaarin suuruisen alueen. Samanaikaisesti uusjaon tarveselvitys oli vireillä 33 alueella, joiden pinta-ala oli noin 58 000 hehtaaria. Vuotuinen tilusjärjestelyn tuotantomäärä on ollut viime vuosina noin 7000—9000 hehtaaria.

2 Nykytila ja ehdotetut muutokset

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Voimassa oleva uusjakojen tukemisesta annettu laki (24/1981), jäljempänä tukilaki, perustuu pitkälti sitä ennen voimassa olleeseen maanmittaustoimitusten tukemisesta valtion varoin annettuun lakiin (42/1960). Lain (42/1960) mahdollistama tärkeimpien teiden rakentamisen ja tärkeimpien kuivatus- töiden suurempi 85 prosentin tuki koski vain sellaisten laajahkojen alueiden uusjakoja, joissa jaolla voitiin katsoa olevan suuri merkitys alueen taloudellisten olojen kehittämisessä.

Tukilain merkittävimmät muutokset voimassa olleeseen lainsäädäntöön koskivat valtion tuen myöntämisedellytysten tarkistamista ja aluepoliittisten näkökohtien huomioonottamista tukea myönnettäessä. Lisäksi valtion tuki rajattiin koskemaan vain uusjakotoimituksia.

Tukilaila tarkistettiin tuen myöntämistä koskevia edellytyksiä siten, ettei uusjaon laajuudella ollut enää merkitystä tuen myöntämisperusteena. Toimituksen yhteydessä suoritettujen tärkeimpien kuivatus- ja tientehtöiden kustannuksista voitiin jättää enimmillään 85 prosenttia valtion lopulliseksi menoksi, jos uusjako suoritettiin alueellisen ke-

hityksen edistämisestä annetussa laissa (451/75) tarkoitettulla alueella ja jako oli yleisen edun kannalta tärkeä ja jos asianosaisten taloudellinen asema oli heikko.

Tukilakia on tarkistettu aineellisesti Suomen Euroopan unioniin (EU) liittymisen johdosta 16.12.1994 annetulla lailla (1239/1994). Lakimuutoksella tehtiin mahdolliseksi Euroopan unionin osarahoituksen saaminen uusjakohankkeisiin. Tuen määrää tarkistettiin samalla siten, että uusjaossa suoritettavaksi päätetystä tilan siirrosta sekä tien ja kuivatustyön tekemisestä aiheutuvista kustannuksista voitiin jättää valtion lopulliseksi menoksi enintään 75 prosenttia ja osakkaiden maksettavaksi tuleva kiinteistötoimitusmaksu voitiin jättää osaksi tai kokonaan perimättä, mikäli toimitus oli tärkeä yleisen edun kannalta ja jos osakkaiden yleinen taloudellinen tila antoi siihen aihetta, taikka toimitus suoritettiin Euroopan yhteisön tukeen oikeutetulla alueella.

Uusjakotoimitusten tukeminen perustuu kansalliseen lainsäädäntöön, jonka yleiset periaatteet johdetaan EU-lainsäädännöstä. Peruslinjaukset yhteismarkkinoille soveltuvasta maataloustuesta sisältyvät EU:n komission julkaisemiin maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivoihin sekä EU:n perustamisopimuksen 107 ja 108 artiklojen soveltamista täsmentävään ryhmäpoikkeusasetukseen.

Nykyuotoinen kiinteistömuodostamislaissa säädeltyinä kiinteistötoimituksena tehtävä uusjako on prosessi, johon kuuluvat muun muassa tarveselvitys ja varsinainen toimitus. KML 70 §:n mukaan toimitusmiesten on laadittava selvitys uusjaon edellytyksistä ja laajuudesta sekä yleispiirteinen selvitys uusjaossa noudatettavista periaatteista ja suoritettavista toimenpiteistä. Selvityksen tehtyään toimitusmiehet tekevät päätöksen toimituksen suorittamisesta tai sikseenjättämisestä. Uusjako voidaan suorittaa, jos sen tekemiselle KML 67 §:ssä säädetty edellytykset ovat olemassa.

Toimituksessa tapahtuva kiinteistörakenteen kehittäminen sisältää kiinteistöjaotuksen suunnittelun ja tie- ja kuivatusverkoston mukauttamistoimenpiteiden suunnittelun toteuttamiseksi. KML 72 §:n mukaan uusjaossa tehdään ne tiet, jotka ovat jaon tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia ja KML 73 §:n

mukaan tehdään muun muassa tarvittavat kuivatustyöt. KML 72 §:n mukaan uusjaossa rakennettavien osakaskiinteistöjen tarvitsemien vedenhankinta- ja viemärintilalaitteiden rakentamista koskevat suunnitelmat laatii tai teettää asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY). KML 74 §:n mukaan uusjaossa voidaan myös raivata ja metsittää peltoa sekä siirtää talouskeskus KML 80 §:n nojalla.

Tukilain 2 §:n mukaan uusjaossa suoritettavaksi päätetystä tilan siirrosta sekä tien ja kuivatustyön tekemisestä aiheutuvat kustannukset maksetaan valtion varoista. Näiden kustannusten rahoittamiseen voi osallistua myös Euroopan yhteisö. Valtion varoista voidaan maksaa myös sellaiset kustannukset, jotka aiheutuvat rakennusten rakentamisesta tilan siirron yhteydessä entistä parempaan kuntoon, viljelysten raivaamisesta peltotilusten muodon ja sijoituksen parantamiseksi sekä vedenhankinta- ja viemärintilalaitteiden rakentamisesta.

Tukilain 2 §:ssä tarkoitettujen kustannusten maksaminen toimituksen yhteydessä on tapahtunut siten, että maanmittaustoimisto on ensin tukilain 7 §:n nojalla maksanut valtion varoista ennakkona kustannuksia vastaavan rahamäärän pääsääntöisesti jako-osakkaiden muodostamalle jakokunnalle, joka on suorittanut valtiolta saamistaan varoista maksut edelleen urakoitsijoille.

Tukilain 3 §:n mukaan valtion varoista maksetut kustannukset peritään takaisin valtiolle, jollei niitä jätetä valtion lopulliseksi menoksi. Sellaisen toimituksen osalta, joka on tärkeä yleisen edun kannalta ja jonka osakkaiden yleinen taloudellinen tila antaa siihen aihetta, taikka joka suoritetaan Euroopan yhteisön tukeen oikeutetulla alueella, voidaan tilan siirrosta sekä tien ja kuivatustyön tekemisestä aiheutuvista kustannuksista jättää valtion lopulliseksi menoksi enintään 75 prosenttia. Tältä osin valtion lopullinen osuus on ollut viime vuosina keskimäärin 55 prosenttia.

Tukilain 4 §:n mukaan osakkaiden maksettavaksi tuleva kiinteistötoimitusmaksu voidaan uusjaossa jättää osaksi tai kokonaan perimättä. Kiinteistötoimitusmaksun osalta valtion lopullinen osuus on ollut viime vuosina keskimäärin 80 prosenttia. Kiinteistö-

toimitusmaksun osuus koko toimituksen kustannuksista on vaihdellut viime vuosina 15 ja 45 prosentin välillä.

Tukilain 6 §:n mukaan valtion lopulliseksi menoksi jätettävän kustannusosuuden suuruudesta ja kiinteistötoimitusmaksun osaksi tai kokonaan perimättä jättämisestä päättää maa- ja metsätalousministeriö. Uusjakojen tukemisesta annetun asetuksen (211/1981), jäljempänä tukiasetus, 1 §:n mukaan toimitusmiesten on tehtävä esitys maa- ja metsätalousministeriölle valtion lopulliseksi menoksi jäävän uusjakojen tukemislain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten osan tai perimättä jätettävän kiinteistötoimitusmaksun osan suuruudesta, jos toimituksen hakija tai joku muu asianosainen sitä toimituksessa pyytää. Esitys on voitu tehdä ennen uusjaon edellytyksistä ja laajuudesta päättämistä tai sen jälkeen, mutta ennen toimituksen loppukokousta.

Tukiasetuksen 2 §:n mukaan toimitusmiesten on tullut laatia esityksen tekemistä varten yleispiirteinen selvitys tiluspaltojen lukumäärästä, tilusten yleisestä laadusta, siirto- ja kuivatusarpeista sekä tieolojen ja peltotilusten muodon ja sijoituksen samoin kuin rajasovitusparantamistarpeista. Selvitykseen on tullut liittää vielä kustannuslaskelma ja esittää selvitys uusjaon suorittamisen merkityksestä alueen taloudellisten olojen kehittämisessä sekä selostaa odotettavissa oleva maatilatalouden tuoton ja kannattavuuden lisääntyminen. Lisäksi toimitusmiesten on pitänyt esittää selvitys jako-osakkaiden yleisestä taloudellisesta tilasta.

Valtion varoista maksettujen kustannusten takaisinperintä alkaa toisena vuotena sen vuoden jälkeen kun päätös kustannusten takaisin perimisestä on tehty. Rahasaamisten kannosta huolehtii Valtiokonttori siten kuin asetuksessa eräiden valtion rahasaamisten maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä (559/1967) säädetään.

Kun tilusjärjestelytoimitus liittyy johonkin maankäyttöhankkeeseen kuten esimerkiksi liikenneväylän toteutukseen, kyseessä on hankeuusjako. Hankeuusjaolla voidaan lieventää tai poistaa maankäyttöhankkeiden kiinteistöjen käytölle aiheuttamia erilaisia haitallisia vaikutuksia. Kiinteistömuodostamislain 67 §:ssä tarkoitettuja hankeuusja-

koja ei tueta valtion varoista myönnettävin avustuksin.

2.2 Ulkomaiden lainsäädäntö

Tilanne Ruotsissa

Ruotsissa laajoina uusjakoina ja vapaaehtoisina tilusvaihtoina toimitettavat tilusjärjestelyt perustuvat vuoden 1970 kiinteistömuodostamislakiin.

Uusjakoja on tehty kiinteistöjaotuksellisesti voimakkaasti pirstoutuneilla, pääasiassa metsää kasvavilla alueilla ja ne ovat kohdistuneet pääasiassa Taalainmaalle, joka jäi vuosina 1800—1922 suoritetun ja koko valtakuntaa koskeneen tilusjärjestelyn ulkopuolelle.

Uusjakoalueiden koko on vaihdellut välillä 2000—54000 ha. Valtio osallistuu uusjakojen toimituskustannuksiin noin 50—60 prosentin osuudella. Koska valtio ei tue vapaaehtoisina tilusvaihtoina suoritettavia muutamaa tilaa koskevia tilusjärjestelyjä, asianosaiset vastaavat itse näiden toimitusten toimituskustannuksista.

Metsätilusjärjestelyinä tehtävien uusjakojen yhteydessä ei tehdä metsätie- ja kuivatus töitä. Maanomistajat vastaavat itse tie- ja kuivatusverkon kehittämisestä alueella ja voivat hakea parannustoimenpiteisiin rahoitusta eri lähteistä.

Tilanne Norjassa

Norjassa toteutetaan nykyisin infrahankkeita hankeuusjakojen avulla.

Norjassa valtio ei tue erikseen uusjakoja. Tuen sijasta Norjassa on käytössä kiinteät kiinteistötoimitusmaksut, joiden määrä ei ole sidoksissa toimituksista valtiolle suoraan aiheutuneiden kustannusten suuruuteen. Kiinteistötoimitusmaksun kiinteä hinnoittelu suosii suurehkoja toimituksia.

Kuten Ruotsissa ei Norjassakaan käsitellä toimituksissa tie- ja kuivatusverkon kehittämisen rahoituskysymyksiä.

Tilanne Saksassa

Saksassa tilusjärjestelytoiminta perustuu vuoden 1976 tilusjärjestelylakiin. Toiminta on laajaa ja monipuolista. Uusjako voidaan

tehdä joko laajana tai suppeampana hanke-uusjakona. Toisin kuin Ruotsissa ja Norjassa laajan uusjaon yhteydessä voidaan paitsi parantaa tie- ja kuivatusverkostoa, myös toteuttaa maisemansuojelurakenteita ja edistää alueen yritysten toimintaa. Suppeampi hanke-uusjako voidaan suorittaa tilanteessa, jossa sillä voidaan vähentää tai poistaa liikenne-, luonnonsuojelu- tai vesihuoltohankkeen haitallisia vaikutuksia kiinteistörakenteelle.

Hankeuusjakojen osalta hankeviranomaiset vastaavat kaikista kustannuksista.

Koska uusjakohankkeet ovat Saksassa usein laaja-alaisia, monitavoitteisia ja erilaisia kehittämisenäkökuilma käsittäviä maaseutualueiden kehittämishankkeita, niihin ohjataan rahoitusta eri lähteistä kuten esimerkiksi EU:n rakennerahastosta.

2.3 Nykytilan arviointi

Tuen myöntämisperusteet

Uusjakotoiminnalle voidaan myöntää tukea muun muassa, jos toimitus on tärkeä yleisen edun kannalta ja jos sen osakkaiden yleinen taloudellinen tilanne antaa siihen aiheutta.

Uusjaot ovat muuttuneet edellä kuvatun kehityksen seurauksena aikaisempaa yrittäjälähtöisemmiksi ja laajuudeltaan pienialaisemmiksi. Toimitusta ei voida KML 67 §:n 1 momentin mukaan myöskään tehdä, ellei siitä saatava hyöty ole kustannuksia ja haittoja suurempi. Myös Euroopan unionin komissio on korostanut yhtenäisten ja riittävän suurten maatalouden tuotantoyksiköiden muodostamisen tärkeyttä kannattavan maatalouden edellytyksenä. Kun tuen vaikuttavuuden ja tehokkuuden kannalta on sitä parempi mitä kannattavampia tuotantoyksiköitä tuella kyetään muodostamaan ja kun uusjaot eivät ole enää laajoja, suuria osia kunnista kattavia toimituksia, ei tuen myöntämisen sitominen arvioon toimituksen merkittävydestä yleisen edun kannalta ole perusteltua.

Kun uusjakotoimitusten tarkoituksena on toiminnallisesti kannattavien tuotantoyksiköiden luominen, on tuen myöntäminen jako-osakkaiden taloudellisen tilan perusteella riskitiridassa myös uusjakotoimitusten tavoitteen kanssa. Samasta syystä ei voida myöskään

pitää enää perusteltuna kiinteistötoimitusmaksun kokonaan perimättä jättämistä.

Tuen taso

Nykyinen uusjakojen tukitaso, jossa valtion varoilla voidaan kattaa enimmillään 75 prosenttia uusjaossa päätetystä tilan siirrosta sekä tien ja kuivatustyön tekemisestä aiheutuneista kustannuksista ja jättää toimituskustannukset kokonaan valtion menoiksi, on säädetty aikana, jolloin uusjaot olivat hyvin laajoja ja saattoivat koskea koko kunnan aluetta. Kun uusjakohankkeet olivat vielä kokonaisvaltaisina hyvin kattavia, yhteiskunta ohjasi toimintaa vahvasti. Näissä olosuhteissa myös yhteiskunnan vahva panos hankkeiden rahoituksessa oli perusteltua.

Uusjakojen luonne on sittemmin muuttunut maatilatalouden kannattavuuteen ja tuotannon kilpailukykyyn kohdistuvien vaatimusten johdosta siten, että uusjaot ovat yhä enemmän maatalousyrittäjien tarpeista lähteviä ja aikaisempaa pienialaisempia, vaikka koskevatkin pääsääntöisesti kaikkia toimitusalueen maanomistajia. Toimitusalueen keskikoko on myös pienentynyt enimmillään koko kunnan kattaneista uusjaoista noin 1000 hehtaariin.

Kiinteistötoimitusmaksun osuus uusjakohankkeen kokonaiskustannuksista vaihtelee suuresti hankkeen laadusta riippuen. Vaihteluväli on ollut noin 15—45 prosenttia. Vastaavasti uusjakojen yhteydessä suoritettujen mukauttamistoimenpiteiden kustannusosuus uusjakohankkeiden kokonaiskustannuksista on vaihdellut arviolta välillä 55—85 prosenttia. Asianosaisten osuus kiinteistötoimitusmaksusta on viime vuosina ollut keskimäärin noin kaksikymmentä prosenttia ja osuus infrastruktuurikustannuksista noin 45 prosenttia.

Valtion osallistuminen uusjakotoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen on yhä edelleen perusteltua, koska vallitseva kiinteistö rakenne on seurausta yhteiskunnan vuosisatoja jatkuneesta maanjakolainsäädännön ohjauksesta. Kun uusjakohankkeet ovat nykyisin valtaosin maanomistajalähtöisinä aikaisempaa pienialaisempia ja niillä pyritään parantamaan yksittäisten maatalousyrittäjien tuotantoedellytyksiä, tuen taso voi olla uusjakojen luonteessa tapahtuneiden muutosten

ja uusjakotoimintaa koskevien yhteiskunnallisten intressien muuttumisen johdosta tulevaisuudessa nykyistä pienempi.

Uusjakojen tukemislain nojalla tuettavat ja rahoitettavat toimenpiteet

Valtion uusjakojen rahoittamiseen osoitettuihin varoihin voidaan tukea jaon yhteydessä suoritettavaksi päätettyjä tilojen siirtoja sekä tehtäviä tie- ja kuivatustöitä. Valtion varoista on myös voitu rahoittaa uusjakotoimitusten yhteydessä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet rakennusten rakentamisesta tilan siirron yhteydessä entistä parempaan kuntoon, viljelysten raivaamisesta peltovilustuksen muodon ja sijoituksen parantamiseksi sekä vedenhankinta- ja viemäröintilaitteiden rakentamisesta.

Käytännössä uusjakojen yhteydessä ei ole enää tehty tilojen siirtoja viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tilojen siirtotarve on poistunut maatalouden tuotantoteknologiassa tapahtuneen kehityksen johdosta. Tilan siirtoa ei ole tarpeen tehdä esimerkiksi tuotannosta aikaisemmin ympäristölle aiheutuneiden ympäristöhaittojen vuoksi, jotka voidaan välttää uusien tuotantomenetelmin.

Tien ja kuivatustyön tekemistä koskeva tuki on riippunut hankkeen laajuudesta siten, että alueellisen hankkeen tuki on ollut suurempi kuin muuna kuin alueellisena hankkeena tuetun tien tai kuivatustyötoimenpiteen tuki. Muina kuin alueellisina hankkeina tuettujen tie- tai kuivatushankkeiden osuus on ollut vuosittain alle 25000 € eli noin 0,5 % uusjakojen tukemiseen vuosittain käytetystä 4,5—5 miljoonan euron määrärahasta.

Kun uusjakoina toteutettavien tilusjärjestelyiden ydin on kiinteistörakenteen kehittämisessä ja kiinteistörungon perusrakennustoimenpiteissä toteuttamalla vain jaon suorittamisen kannalta kaikkein välttämättömimmät tie- ja kuivatusverkon mukauttamistoimet, tulisi myös tuki ja rahoitus kohdentaa tätä tarkoitusta palveleville toimenpiteille.

Tuen maksamisen menettely

Maanmittauslaitos on käytännössä maksanut uusjaon yhteydessä tehtäväksi määräytyistä toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten

suorittamiseksi tarkoitetut varat ennakkona uusjaon jakokunnan hanketilille sitä mukaa kuin töiden suorittaminen ja laskujen maksaminen on sitä edellyttänyt. Koska jakokunta on yksityisoikeudellinen yhteenliittymä, Valtiokonttorin valtion maksuliikennettä koskevat määräykset ja ohjeet eivät sitä koske. Kun jakokunta on voinut valita vapaasti maksuliikepankin ja maksuliikeohjelmiston, on myös uusjakojen mukauttamistoimenpiteiden talouden seuranta täytynyt hoitaa erillisenä kirjanpitoa valtion kirjanpitojärjestelmien käytön sijasta. Tästä on aiheutunut Maanmittauslaitokselle ylimääräistä hallinnollista työtä.

Kun uusjakojen mukauttamistoimenpiteiden maksatus siirretään Maanmittauslaitokselle, saadaan aikaisemmin uusjaon osakunnan yhteenliittymän hanketilin kautta kulkenut maksuliikenne ja talouden seuranta valtion talousarviolouden piiriin. Maanmittauslaitos maksaa mukauttamistoimenpiteiden menot jatkossa suoriteperusteisesti suoraan tukemismomentilta, jolloin laskun käsittelyprosessi ei eroa muusta Maanmittauslaitoksen laskuliikenteestä. Myös uusjakojen kirjanpito tapahtuisi jatkossa valtion talousarvion edellyttämällä tavalla osana Maanmittauslaitoksen kirjanpitoa.

Valtion varoista maksettujen kustannusten perintä

Valtion varoista suoritettujen edellä mainittuista toimenpiteistä aiheutuneet kustannukset on peritty jako-osakkailta takaisin siten, että yksityisen henkilön ja kuolinpesän on tullut suorittaa takaisinmaksu keskimäärin 12 prosentin suuruisina vuotuismaksuina. Maksusta on luettu koroksi neljä prosenttia suorittamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi.

Tukilain mukaan yhtiömuotoisen jako-osakkaan on kuitenkin tullut suorittaa valtion varoista maksettujen kustannusten takaisin perittävä osa yhdellä kertaa toisena vuotena sen vuoden jälkeen kun päätös kustannusten takaisin perimisestä on tehty. Laki on tältä osin ristiriidassa EU-säädösten kanssa, jotka kohtelevat yhtiömuotoisia maatalouden harjoittajia maatalouden harjoittamista varten myönnettävien tukien saajina samalla tavalla

kuin maataloutta harjoittavia yksityishenkilöitä.

Tukipäätösmenettely

Kun päätös valtion lopulliseksi menoksi jäävän osuuden suuruudesta on ratkaisuna yksittäistapauksellinen ja perustuu toimitusalueen olosuhteiden tuntemiseen, maa- ja metsätalousministeriö tekee nykytilanteessa päätöksen valtion osallistumisesta uusjakohankkeesta aiheutuviin kustannuksiin toimitusmiesten asiaa koskevan esityksen ja Maanmittauslaitoksen asiasta antaman lausunnon pohjalta.

Ministeriön päätös valtion lopulliseksi menoksi jäävän osuuden suuruudesta on ollut perusteltu aikana, jolloin tukisäännöksillä on haluttu edistää uusjakojen suorittamista aluepoliittisin perustein. Tapahtuneen yhteiskunnallisen kehityksen johdosta uusjaot ovat menettäneet merkityksensä maatalouden rakennerationalisoinnin ja kunnan elinkeinoelämän kokonaisvaltaisena alueellisena kehittämisvälineenä. Kun tukemispäätösten strateginen merkitys on myös vähäinen ministeriön alaisen hallinnon ohjauksessa ja johtamisessa niiden yksittäistapauksellinen luonne ja tuen suuruus huomioiden, ei tukipäätösten pitoa ministeriön tehtävänä voida pitää perusteltuna.

Voimassa olevan lain mukaan uusjakohankkeelle myönnettävää tukea koskeva esitys voidaan tehdä toimituksen aloittamispäätöksen jälkeenkin mutta viimeistään ennen toimituksen lopettamista. Koska tieto valtion tuen suuruudesta on toimituksen jakosakkaalle tarpeellinen jaosta hänelle aiheutuvien kustannusten arvioimiseksi, tukipäätös on käytännössä tehty ennen toimituksen aloittamispäätöstä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on ohjata valtion varojen käyttöä uusjakotoiminnassa siten, että määrärahan turvin toteutettavilla toimenpiteillä saavutetaan mahdollisimman suuri lisäarvo.

Esityksessä ehdotetaan valtion määrärahan kohdentamista entistä selvemmin uusjako-

hankkeiden infrastruktuurikustannuksille. Koska uusjakohankkeet ovat aikaisempaa enemmän asiakkaiden omista tarpeista lähteviä, esityksessä ehdotetaan myös asiakasrahoitusosuuden lisäämistä jakojen hallinnollisten kustannusten osalta. Kun asianosaisten on osallistuttava hankkeen kokonaiskustannuksiin aikaisempaa suuremmalla osuudella, merkitsee se sitä, että hankkeista lähtevät tarveselvitysten jälkeen liikkeelle vain kaikkein hyödyllisimmät ja kannattavimmat hankkeet.

Esityksessä ehdotetaan maanomistajien kustannusosuudeksi enintään 50 prosenttia kustannuksista, jotka aiheutuvat kiinteistörunгон mukauttamistoimenpiteistä. Kun maanomistajien on osallistuttava aikaisempaa suuremmalla osuudella uusjakojen yhteydessä suoritettavien tie- ja kuivatusoiden kustannuksiin, tulevat edellä mainituista toimenpiteistä toteutettaviksi kiinteistörakenteen parantamisen kannalta vain kaikkein välttämättömimmät alueelliset toimenpiteet.

Kun uusjakojen tukemislain tavoitteena on edistää tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen ja sitä palvelevan tie- ja kuivatusverkoston luomista, esityksessä ehdotetaan, ettei uusjakovaroin rahoiteta jatkossa viljelysten raivaamista peltotilusten muodon ja sijoituksen parantamiseksi eikä vedenhankinta- ja viemärintilalaitteiden rakentamista. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan myös, ettei osakkaiden yleisellä taloudellisella tilalla olisi enää merkitystä tuen myöntämisedellytyksenä.

Koska uusjakohankkeet ovat valtaosin maanomistajalähtöisinä räätälöidymiä ja pienialaisempia kuin aikaisemmin ja hankkeiden tulee aina olla kannattavia, esityksessä ehdotetaan hankkeen kiinteistötoimitusmaksun osalta valtion osuuden suuruudeksi enintään seitsemääkymmentäviittä prosenttia.

Valtioneuvoston hallinnon kehittämistä koskevien linjausten mukaan ministeriöitä tulee kehittää hallinnonalansa strategisiksi johtajiksi. Esityksessä ehdotetaan ministeriön hallinnollisen taakan keventämiseksi ja edellä esitettyyn liittyen tukemispäätösten siirtoa maa- ja metsätalousministeriöltä laissa säädettyä toimeenpanotehtävänä Maanmittauslaitokselle päätösten strategisen merkityksen poistuttua.

Kiinteistönmuodostamislain uusjaon suoritamisedellytyksiä ja uusjaossa tehtäviä toimenpiteitä koskevia säännöksiä esitetään muutettaviksi siten, että ne ovat linjassa esitetyn tukilain säännösten kanssa.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset ohjaavat uusjakotoimintaa siten, että uudet käynnistyvät hankkeet ovat nykytilanteeseen verrattuna taloudellisesti keskimäärin kannattavampia ja vaikuttavampia. Ehdotetut muutokset lisäävät myös valtiolle takaisin palautuvan rahan määrää, kun valtion lopullinen osuus hankkeen kaikista kustannuksista pienenee tukien leikkausten johdosta.

Uusjakoja tuetaan vuosittain niille valtion talousarviossa (30.70.40 Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot) osoitetun arviomäärärahan mukaisesti. Määrärahan taso on viime vuosina ollut noin 4—5 milj. euroa. Esitys ei vaikuta määrärahan tasoon. Ehdotetuista tehtävien muutoksista ei myöskään aiheudu tarvetta tehdä määrärahasiirtoja valtion talousarvion eri momenttien välillä. Ehdotetuilla muutoksilla kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuville menoille osoitettu määräraha voidaan kohdentaa aikaisempaa tehokkaammin välttämättömien tie- ja kuivatusverkostojen aikaan saamiseen.

Laki on ehdotettu tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta. Lain siirtymäsäännöksen mukaan lakia sovellettaisiin vasta sen voimaantulon jälkeen vireille tulleisiin toimituksiin. Ennen lain voimaantuloa vireille tulleiden uusjakotoimitusten tukipäätökset tehtäisiin voimassa olevan lain nojalla. Koska uusjaot ovat monivuotisia toimituksia, laki ohjaisi talousarvion määrärahan käyttöä aikaisintaan vuonna 2016.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotus keventää tukipäätöksen tekemistä, kun Maanmittauslaitos tekee jatkossa maa- ja metsätalousministeriön asemesta päätöksen valtion osallistumisesta uusjaosta

aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen suoraan toimitusmiesten esityksestä.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotuksella ei ole merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Koska Maanmittauslaitos on antanut asiasta aikaisemmin lausunnon maa- ja metsätalousministeriölle, päätöksenteon siirto Maanmittauslaitokselle ei aiheuta merkittävää työmäärän lisääntymistä.

Tukipäätösten käsittely maa- ja metsätalousministeriössä on vaatinut vuosittain n. 0,05 henkilötyövuotta. Kun tukipäätös tehdään Maanmittauslaitoksessa, ministeriön hallinnollinen taakka keventyy.

4.3 Yritysvaikutukset

Yritysten on tullut maksaa kertasuorituksen osuuttaan vastaava osuus toimituksen yhteydessä valtion varoin maksetuista infrainvestoinneista. Ehdotuksen mukaan yritys- ja maatalouden harjoittajien ei tarvitse jatkossa suorittaa jako-osuuttaan kustannuksista kertasuorituksen osuutena. Valtion saatavastaan perimä korko on yritykselle vähennyskelpoinen kulu vastaavalla tavalla kuin pankin lainastaan perimä korko. Esityksen johdosta yritysten hallinnollinen taakka keventyy, kun yritysten ei ole välttämätöntä hakea erillistä rahoitusta kustannusosuutensa maksamiseksi kertasuorituksen osuutena.

4.4 Ympäristövaikutukset

Vaikka maatilojen lukumäärä on käynnissä olevaan maatalouden rakennemuutokseen liittyen Suomen EU-aikana voimakkaasti vähentynyt, ovat pirstoutuneen kiinteistörakenteen ongelmat entisestään korostuneet. Kasvatavat maatilat hankkivat peltoa sieltä mistä saavat, paikoin hyvinkin kaukaa talouskeskuksesta. Tämän seurauksena palstamäärät kasvavat ja palstojen etäisyys talouskeskukseen kasvaa. Tämä ongelma kasvattaa maataloustuotannon kustannuksia ja lisää liikennöintiä etäällä oleviin palstoihin.

Esityksellä tuettavien peltoilujärjestelyjen avulla voidaan vähentää kulkemistarvetta talouskeskusten ja peltolohkojen välillä. Samalla vähenee myös maatalousajoneuvoilla

tehtävä maanteillä tapahtuva ristikkäin kulkeminen. Esityksen välillisenä vaikutuksena maatalousliikenteen vähentyminen maanteillä parantaa liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta tilusjärjestelyalueiden läheisyydessä. Myös maatalouden ilmastopäästöt vähentyvät kulkemistarpeen pienentymisen ja peltoitoiden vaatiman ajan supistumisen johdosta.

4.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Lailla edistetään maa- ja metsätalouden harjoittamista alueilla, joilla tilojen toimintaedellytysten parantaminen on mahdollista alueen kiinteistörakennetta ja sitä palvelevaa tie- ja kuivatusverkostoa kehittämällä. Samalla edistetään välillisesti myös maaseudun muuta elinkeinotoimintaa ja tuetaan maaseudun säilymistä elinvoimaisena sekä ylläpidetään maaseudun elinoloja.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun ensivaiheessa tarkoituksena oli tarkistaa valtion varoin tuettavien uusjakojen tukitaso vastaamaan muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia. Valmistelun jatkovaiheessa nousi esille muun muassa kysymykset ministeriön hallinnollisen taakan keventämisestä, kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvien menojen käsittelyn uudistamisesta Maanmittauslaitoksessa ja kysymys EU:n valtiontukisäännösten uudistamisesta johtuvien vaikutusten huomioimisesta tukilaisissa, joiden vuoksi katsottiin aiheelliseksi esittää kokonaan uuden perustuslain lainsäädännölle asetamat vaatimukset täyttävän lain antamista.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosastolta ja ruokaosastolta, Maanmittauslaitokselta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä

ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC:ltä.

Lausunnot ovat antaneet oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö esityksen yritysvaikutusten arvioinnin osalta, maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto, Maanmittauslaitos, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ja Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund SLC. Lausuntonsa ovat antaneet myös MTK:n Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan Liiton, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen Liiton paikallisosastot.

Lausunnoista on laadittu yhteenveto 1.9.2014.

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto on lausunut, ettei sillä ole huomautettavaa esityksestä.

Oikeusministeriö on kannattanut esitystä ja pitänyt tärkeänä, että maa- ja metsätalouden harjoittamisen toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset heijastuvat myös tuen myöntämisen edellytyksiin ja toimintojen tukeminen on valtiontaloudellisesti mielekkäällä perustalla.

Valtiovarainministeriö on myös kannattanut esitystä. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan enimmäistukitasoksi voitaisiin säätää 40 prosenttia kustannuksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut lausuntonsa esityksestä siltä osin kuin siinä on arvioitu esityksen yritysvaikutuksia. Työ- ja elinkeinoministeriön lausunnon sanallisen palautteen mukaan esityksen yritysvaikutukset on arvioitu riittävällä tasolla.

Lausunnon antajista Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto ja sen paikallisosastot, Maanmittauslaitos sekä Svenska lantbruksproducenternas centralförbund ovat vastustaneet ehdotettua tuen tason alentamista.

Maanmittauslaitoksen lausunnon mukaan ehdotetun kiinteistötoimitusmaksun tuen 75 prosentin enimmäistason tulisi olla suurempi, koska tilusjärjestely tulee edelleen nähdä monipuolisena kiinteistörakenteen ja maankäytön kehittämisen välineenä. Maanmittauslaitos on pitänyt investointituen 50 prosentin enimmäistason osalta mahdollisena sitä, että kaikki hankkeet saisivat 50 prosentin tukitason. Maanmittauslaitoksen näkemyksen mukaan tukitasojen systemaattinen alentaminen vähentäisi yleisesti uusjakojen kannatusta

maanomistajien keskuudessa. Maanmittauslaitos on lisäksi katsonut, että päätöksenteko uusjakohankkeelle myönnettävästä valtion tuesta tulisi pysyttää edelleen maa- ja metsätalousministeriöllä. Maanmittauslaitos ei ole myöskään pitänyt tarpeellisena esitettyä kiinteistönmuodostamislain muuttamista tässä yhteydessä.

Esityksen jatkovalmistelussa esityksestä on kuultu Valtiokonttoria ja Maanmittauslaitosta siltä osin kuin esityksestä on poistettu viittaus asetuksen (559/1967) soveltamisesta takaisin perittävien määrien kantamisessa ja esitykseen lisätty säännös tuen takaisinperinnästä.

Esitystä on tarkistettu valtiovarainministeriön lausunnon johdosta vaikutusarvioinnin osalta ja poistamalla lakiehdotuksesta viittaus asetuksen (559/1967) soveltamisesta.

Esityksessä ehdotetaan valtion tuki määrättäväksi siten, että kiinteistötoimitusmaksun

tuki olisi enintään 75 prosenttia ja investointikustannusten tuki enintään 50 prosenttia. Tukiprosenttien enimmäistasot perustuvat keskimääräisiin toteutuneisiin tukiprosentteihin. Kiinteistötoimitusten keskimääräinen tuki on ollut viime vuosina noin 80 prosenttia ja mukauttamistoimien keskimääräinen tukiprosentti noin 55.

Esityksessä ehdotetaan siinä esitettyin perustein uusjakohankkeen tukemista koskevan päätöksenteon siirtämistä hallinnollisena toimeenpanotehtävänä maa- ja metsätalousministeriöltä Maanmittauslaitokselle.

Kiinteistönmuodostamislakiin tässä yhteydessä esitetyt muutokset ovat tarpeellisia uusjaossa suoritettavien toimenpiteiden ohjaamiseksi palvelemaan uusjaon tarkoitusta kiinteistörakenteen kehittämisen välineenä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki uusjakojen tukemisesta

1 §. *Lain tavoitteet.* Voimassa oleva laki uusjakojen tukemisesta ei sisällä säännöstä uusjakojen tukemisen tavoitteista. Kun uusjaoilla voidaan poistaa tilojen maa- ja metsätaloustaloustaloutta haittaavia tekijöitä alueen kiinteistö- ja rakennetta ja tie- ja kuivatusverkkoa kehittämällä, ehdotetaan uusjakotoimintaa tukevan lain keskeiseksi tavoitteeksi tilojen maa- ja metsätaloustuotannon edistäminen tukemalla tilusrakenteen parantamisella syntyvien maataloustaloudellisten tuotannollisten hyötyjen luomista.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin mukaan uusjakojen tukemislakia sovellettaisiin uusjaoista aiheutuvien toimituskustannusten ja uusjakojen yhteydessä suoritetuista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten rahoittamiseksi valtion varoista myönnettävään tukeen.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia ei sovellettaisi KML 67 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin hankeuusjakoihin. Hankeuusjaon avulla poistetaan tai vähennetään maantien, rautatien, voimajohtolinjan, lentokentän, luonnonsuojelualueen tai muun vastaavan hankkeen toteuttamisesta kiinteistöjen käytölle aiheutuvaa haittaa suorittamalla tilusjärjestelyjä. Koska hankkeen toteuttaja vastaa hankeuusjaon toimituskustannuksista ja toimitus tehdään hankkeesta maanomistajille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi, ei valtion varojen käyttöä edellä mainittujen uusjakojen yhteydessä tehtäväksi päätetyistä toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen voida pitää perusteltuna. Hankeuusjako on hankkeen toteuttajalle kannattava, koska sen avulla voidaan vähentää hankkeen toteutuksesta muutoin maksettavaksi tulevia haitankorvauksia.

3 §. *Tukimuodot.* Voimassa olevan lain mukaan valtion varoin on voitu tukea uusjakoja siten, että kiinteistötoimitusmaksu on voitu jättää osaksi tai kokonaan perimättä. Valtion varoin on myös voitu tukea uusjaossa suoritettavaksi päätettyjä tilojen siirtoja sekä

teiden rakentamistoimenpiteitä ja kuivatus- töitä.

Pykälän 1 kohdan mukaan valtion varoista voitaisiin myöntää myös jatkossa tukea uusjaoista aiheutuviin kiinteistötoimitusmaksuihin (*hallinnollisten kustannusten tuki*).

Pykälän 2 kohdassa ehdotetaan, että valtion varoista voitaisiin myöntää tukea kustannuksiin, jotka aiheutuvat uusjaossa suoritettavaksi päätetystä tien rakentamisesta tai kuivatus- työstä (*investointituki*). Investointitukea voitaisiin jatkossa myöntää aikaisemmasta poiketen vain alueellisista perusparannustoista aiheutuneisiin kustannuksiin pykälässä 6 säädetyin edellytyksin. Voimassa olevan lain mukaan valtion varoista on voitu tukea myös ei -alueellisia uusjakojen yhteydessä suoritettuja tienrakentamis- ja kuivatus- töitä.

Tilojen siirtotarpeen loputtua siirtojen tukemisesta ehdotetaan luovuttavaksi.

Voimassa oleva lain mukaan uusjakojen tukemisvaroista on voitu maksaa myös sellaiset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet rakennusten rakentamisesta tilan siirron yhteydessä entistä parempaan kuntoon, viljelys- ten raivaamisesta pelto-tilustien muodon ja sijoituksen parantamiseksi sekä vedenhankinta- ja viemäröintilaitteiden rakentamisesta. Nämä kustannukset on peritty osakkailta takaisin täysimääräisinä samaa menettelyä noudattaen kuin ne kustannukset, joista osa on jätetty tukena valtion lopulliseksi menoksi. Koska edellä mainitut toimenpiteet ovat luettavissa ensisijaisesti yksittäisen tilan tuotantoedellytyksiä palveleviksi kehittämistoimenpiteiksi, uusjakojen tukemisvarojen käytöstä niiden rahoittamiseksi ehdotetaan jatkossa luovuttavaksi. Kun nämä investoinnit voidaan rahoittaa muita maa- ja metsätalouden tukemiseen osoitettuja varoja käyttämällä, ei uusjakojen tukemisvaroja ole tarkoituk- senmukaista käyttää jatkossa näistä toimenpi- teistä aiheutuvien kustannusten rahoittami- seen.

4 §. *Valtion tukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen.* Pykälässä säädettäisiin valtion tukea koskevien Euroopan unionin säädösten ja määräysten soveltamisesta lakiehdotuksessa tarkoitettuun tukeen. Hallinnollisten kustannusten tukea on

tarkoitus myöntää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtion tukena. Tällöin tukijärjestelmä on SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoitettava komissiolle, joka tutkii tuen soveltuvuuden sisämarkkinoille tai sen on täytettävä komission asetuksella säädetty, ns. ryhmäpoikkeuksen edellytykset. Hallinnollisten kustannusten tuki voi eräissä tilanteissa muodostua valtion tueksi maa- ja metsätaloutta harjoittaville yrityksille. Vuosina 2015—2020 maa- ja metsätalouden valtiontukia koskevasta ryhmäpoikkeuksesta säädetään tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 702/2014. Jos tuki täyttää kaikki mainituissa asetuksessa säädettyt asianomaista tukea koskevat edellytykset, sen katsotaan soveltuvan sisämarkkinoille ja sitä ei tarvitse ilmoittaa. Maatalouden tilusjärjestelyiden osalta poikkeuksen edellytyksistä säädetään asetuksen 15 artiklassa. Metsätalouden osalta sovelletaan asetuksen 43 artiklassa säädettyjä edellytyksiä. Asetuksen 1 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaan asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jää tukijärjestelmä, jossa ei nimenomaisesti suljeta pois tuen maksamista yritykselle, jolle on annettu perintämääräys tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan aiemman komission päätöksen perusteella. Asetusta ei myöskään sovelleta vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävään tukeen. Vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä sisältyy asetuksen 2 artiklan 14 kohtaan. Pykälässä säädetäisiin edellä mainituista rajoituksista.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin investointitukea koskevasta rajoituksesta. Investointitukea ei myönnettäisi toimenpiteeseen, jos tuki muodostuu SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtion tueksi. Toisin sanoen ojitus- tai tietojenpiteen tarkoituksena tai vaikutuksena ei saa olla yhden tai useamman toimijan taloudellisen toiminnan edistäminen. Tuen ulkopuolelle jäävät näin ollen ainoastaan joitakin toimitusalueen kiinteistöjä ja niillä harjoitettavaa elinkeinotoi-

mintaa hyödyttävät tie- ja ojitushankkeet. Tuettavalla toimenpiteellä tulee olla laajempaa alueellista merkitystä siten, että se edistää yleisemmin alueen kulkuyhteyksiä tai vesitaloutta. Voimassa olevan tukemislain nojalla on voitu rahoittaa ja tukea myös sellaisia tie- ja ojitustoimenpiteitä, jotka palvelevat vain yhtä tai muutamaa kiinteistöä, jos valtion lopulliseksi osuudeksi näiden toimenpiteiden toteuttamiskustannuksista on jäänyt enintään 50 prosenttia.

5 §. Tuen saaja. Voimassa oleva laki ei sisällä erillistä säännöstä tuen saajasta. Uusjaon jako-osakkaita ovat toimitusalueen kiinteistönomistajat. Pykälän mukaan tuen saajana voisi olla jako-osakkaana toimituksessa oleva luonnollinen henkilö, yksityisoikeudellinen tai julkisoikeudellinen yhteisö, säätiö tai kuolinpesä. Kun lain 16 §:n lakisääteistä panttioikeutta koskevan säännöksen mukaan vain jaonalainen kiinteistö voi olla panttina takaisin perittävien kustannusten ja koron suorittamisesta siten kuin maakaaren (540/1995) 20 luvussa säädetään, ei jakoalueeseen sisältyvän yhteisalueella (758/1989) tarkoitettujen kiinteistöjen yhteisen alueen osakaskunta, yhteismetsälaissa (109/2003) tarkoitettu osakaskunta tai yksityistielaisissa (358/1962) tarkoitettu tiekunta voi olla laissa tarkoitettu tuensaaja. Yhteisalueella tarkoitettu yhteinen alue ei ole kiinteistörekisterilaisissa (392/1985) tarkoitettu kiinteistö. Kun kiinteistön osuus yhteiseen alueeseen on osa kiinteistörekisterilaisissa tarkoitettua kiinteistöä, yhteisen alueen omistus jakautuu siihen osakkaina olevien kiinteistöjen omistajien kesken osuuksien mukaisessa suhteessa jolloin tuen saajina ovat myös yhteisen alueen osalta sen osakkaina olevien kiinteistöjen omistajat. Sama koskee yhteismetsälaissa (109/2003) tarkoitettua osakaskuntaa. Yksityistielaisissa tarkoitettujen tiekunnan osalta tuen saajina ovat tieosakkaina olevien kiinteistöjen omistajat.

6 §. Investointituen edellytykset. Pykälän 1 momentissa on lueteltu ne edellytykset, joiden täytyessä toimenpiteelle voidaan myöntää investointituki.

Momentin 1 kohdan mukaan tuettavan toimenpiteen on oltava alueellinen. Jos uusjaon yhteydessä tehtävä toimenpide palvelee vain yksittäistä kiinteistöä tai ainoastaan joi-

takin tietyn osa-alueen kiinteistöjä, kyse on muusta kuin alueellisesta toimenpiteestä. Aikaisemmasta poiketen uusjaoissa ei enää tuettaisi ei –alueellisia, pienempiä, yksittäistä tilaa tai yksittäisiä tiloja palvelevia tietekotai kuivatustöitä. Tuettavalla toimenpiteellä tulee olla laajempaa alueellista merkitystä siten, että se edistää yleisemmin alueen kulkuyhteyksiä tai vesitaloutta.

Momentin 2 kohdan mukaan tuettavan toimenpiteen tulee olla tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämätön. Uusjakojen yhteydessä tehdään usein myös tarkoituksenmukaisuussyistä yhtä tai useampaa kiinteistöä palvelevia tilusteita tai sivuteitä, joiden tekeminen uusjaon yhteydessä ei ole jaon suorittamisen kannalta välttämätöntä. Vaikka edellä mainitut tiet palvelevatkin tiettyä jaon osa-aluetta, niiden tekemisestä aiheutuviin kustannuksiin ei myönnetä investointitukea. Sama koskee sellaisia uusjaon yhteydessä tehtäviä uudis- tai täydennysalajoituksia, joiden toteuttaminen jaon yhteydessä on tarkoituksenmukaista mutta ei välttämätöntä.

Momentin 3 kohdan mukaan tuettavalta toimenpiteeltä edellytettäisiin lisäksi, että se on esitetty uusjakotoimituksessa suoritettavaksi.

Pykälän 2 momentin mukaan investointitukea ei kuitenkaan myönnettäisi, jos toimenpidettä tuettaisiin muun lain nojalla. Käytännössä esimerkiksi metsätilusjärjestelyissä tehtäviksi päätetyistä tieteko- ja kuivatustöistä aiheutuvat kustannukset on rahoitettu KEMERA -lainsäädännön nojalla.

7 §. Hyväksyttävät kustannukset. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tukea voitaisiin myöntää sellaisiin tuettavasta toimenpiteestä aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin, jotka toimitusmiehet ovat hyväksyneet. Valtion tuen tehokkaan käytön kannalta on tärkeää, ettei tulla rahoiteta käyttötarvetta tasokkaammin tehtyjä perusparannustoimenpiteitä.

Pykälän 2 momentin mukaan valtion tuki kattaisi toimenpiteen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten lisäksi myös sen suunnittelusta aiheutuvat kustannukset.

8 §. Tuen taso. Voimassa oleva tukemislaki on säädetty aikana, jolloin uusjakoalueet olivat huomattavan laajoja ja jolloin yhteiskun-

nan rooli uusjakotoiminnan ohjaajana oli merkittävä. Uusjaot olivat näissä olosuhteissa myös aluepoliittisesti merkittäviä hankkeita. Kun maatilatalouden tuotantorakenne on voimassa olevan uusjakojen tukemislain säätämisen jälkeen muuttunut merkittävästi ja uusjaot ovat nykyisin luonteeltaan aikaisempaa pienialaisempia ja yrittäjälähtöisempiä, ei valtion tuen tasoa ole tarkoituksenmukaista sitoa enää arvioon osakkaiden yleisestä taloudellisesta tilasta. Tuen suuruus on päätetty käytännössä alueen maatalousyrittäjien toimintaedellytysten parantumisen perusteella arvioidusta hankkeen hyödyllisyydestä. Merkitystä on ollut myös alueen olojen kehittymisen arvioinnilla yhteiskunnan kannalta.

Voimassa oleva lain mukaan kiinteistötoimitusmaksu on voitu jättää kokonaan valtion lopulliseksi menoksi. Alueellisen toimenpiteen maksimituki on voinut olla 75 prosenttia sen kustannuksista. Sellaisen ei alueellisen toimenpiteen, joka ei ole ollut tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima, maksimituki on voinut olla 50 prosenttia sen kustannuksista.

Tuen enimmäistaso ehdotetaan määrättäväksi viime vuosina toteutuneiden keskimääräisten tukiprosenttien perusteella.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtion lopulliseksi menoksi kiinteistötoimitusmaksusta jäävän osuuden suuruus. Kun uusjakojen jako-osakkaiden kustannusosuus toimitusten kiinteistötoimitusmaksuista on viime vuosina ollut noin 20 prosenttia, kiinteistötoimitusmaksusta on jäänyt valtion lopulliseksi menoksi noin 80 prosenttia. Koska uusjakojen on oltava kannattavia ja lain tavoitteena on edistää maa- ja metsätalouden kannattavuutta kiinteistörakennetta kehittämällä, valtion osuudeksi uusjakojen kiinteistötoimitusmaksusta esitetään enintään 75 prosenttia.

Uusjakojen infrastruktuurikustannusten keskimääräinen tukiprosentti on ollut viime vuosina noin viisikymmentäviisi prosenttia, Pykälän 2 momentissa ehdotetaan valtion lopullisen rahoitusosuuden suuruudeksi enintään 50 prosenttia alueellisena toimenpiteenä suoritettujen tien- tai kuivatustyön hyväksyttävistä kustannuksista.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin tukitasosta.

muutosta maa- ja metsätalouden alueilta. Siltä varalta, että suunnitelmaan haettaisiin muutosta yksittäisen tien tai kuivatustyön osalta, pykälän 3 momentissa esitetään, ettei investointitukipäätöstä saisi tältä osin tehdä ennen kuin toimenpiteistä koskeva muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu. Säännös vastaa voimassa oleva uusjakojen tukemisasetuksen 7 §:n 1 momentin säännöstä asiasta.

11 §. Kustannusten maksaminen. Pykälässä ehdotetaan, että Maanmittauslaitos maksaisi jatkossa uusjaossa suoritettavaksi päätetystä tuettavasta toimenpiteestä aiheutuvat kustannukset valtion varoista toimenpiteen suorittajalle hyväksytyksi tehtyä työtä vastaan.

Voimassa olevan tukilain 7 §:n 1 momentin mukaan Maanmittauslaitos on maksanut uusjaossa suoritettavien toimenpiteiden maksamiseksi tarkoitetut varat ennakolta tilan omistajalle tai haltijalle taikka toimitusmiesten esityksestä muulle toimituksessa nimetylle henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle. Käytännössä tämä on toteutettu siten, että toimituksen yhteydessä on avattu tätä tarkoitusta varten tili, jolle Maanmittauslaitos on ennakolta siirtänyt varoja toimituksessa hyväksytyjä hankkeita varten sitä mukaa kuin töiden asianmukainen suorittaminen ja laskujen maksaminen on edellyttänyt. Laskujen maksamisesta on vastannut toimituksessa nimetty tilin käyttöön oikeutettu toimitsija. Esitetyn muutoksen johdosta uusjakohankkeiden yhteydessä suoritettujen toimenpiteiden maksatukseen liittyvä hallinnollinen työ vähentyisi, kun Maanmittauslaitos maksaisi jatkossa mukauttamistoimenpiteiden menot suoriteperusteisesti suoraan tukemismomentilta.

12 §. Perintäpäätös. Uusjaossa toimituksen yhteydessä suoritettavaksi päätetyistä tuettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksetaan toimituksen aikana 11 §:ssä säädetyllä tavalla kokonaan valtion varoista. Se osa toimenpiteen kustannuksesta, jota ei peritä asianosaisilta takaisin, on valtion lopulliseksi menoksi jäävää investointitukea ja muu osa lainaa. Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajalta perittäisiin tämän osuus investointikustannuksista vähennettynä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetulla osuudella.

Pykälän 2 momentin mukaan Maanmittauslaitoksen tulisi tehdä päätös tuen saajan mak-

settavaksi jäävän osuuden perinnästä sen jälkeen, kun investointikustannusten suuruus ja niiden osittelu on ratkaistu lainvoimaisesti. Päätöksestä olisi käytävä ilmi perittävän pääoman määrä 13 §:n 1 momentissa säädettyine korkoineen, koron alkamishetki sekä osasuoritusten eräpäivät.

Kiinteistötoimituksesta määrättävän kiinteistötoimitusmaksun periminen on säännelty kiinteistötoimitusmaksulailla (558/1995). Pykälän 3 momentti sisältää informatiivisen säännöksen kiinteistötoimitusmaksulain säännösten soveltamisesta tuen saajan maksettavaksi jäävän kiinteistötoimitusmaksun perimiseen.

Pykälän 4 momentin mukaan Maanmittauslaitoksen olisi toimitettava jäljennös päätöksestä uusjakotoimituksen toimitusinsinööriille ja Valtiokonttorille. Momentti vastaa tältä osin voimassa olevan tukemisasetuksen 8 §:n 2 momenttia.

13 §. Tuen saajan osuuden perintä. Voimassa olevan asetuksen 16 §:n 1 momentin mukaan muun osakkaan kuin yksityisen henkilön tai kuolinpesän on tullut suorittaa valtion varoista maksetuista kustannuksista takaisin perittävä osa yhdellä kertaa. EU:n tukilainsäädännössä tuki ja sen myöntämisessä noudatettava menettely eivät riipu toiminnan harjoittajan oikeushenkilöllisyydestä. Pykälässä ehdotetaan uusjaon tuen saajia kohdeltavaksi yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti samalla tavalla tuen saajan oikeushenkilöllisyydestä riippumatta.

Pykälän 1 momentti sisältää muutoin voimassa olevaa lakia vastaavan säännöksen tuen saajalta vuotuismaksuina valtiolle perittävistä osuudesta. Kohdan mukaan tuen saajan olisi suoritettava valtion varoista maksettujen kustannusten takaisin perittävän osan takaisinmaksu 12 prosentin suuruisina vuotuismaksuina, josta luettaisiin koroksi neljä prosenttia kulloinkin suorittamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi.

Voimassa olevien säännösten mukaan asianosaisten koronmaksuvelvollisuus lainasta on alkanut maksupäätöksellä määrätystä ensimmäisestä eräpäivästä. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan EU:n tukisäännösten perusteella, että koronmaksuvelvollisuus alkaisi perintäpäätöksen antohetkestä.

Pykälän 3 momentiksi ehdotetaan voimassa olevan tukemisasetuksen 13 §:n 1 momentin säännöstä vastaavasti, että valtion varoista maksettujen kustannusten takaisin maksaminen alkaisi toisena vuotena sen vuoden jälkeen, jolloin päätös kustannusten perimisestä annettiin. Voimassa oleva säännös perustuu tässä muodossa vanhaan asetukseen (559/1967), jota sovellettaessa vuotuismaksun eräpäivä on määräytynyt asetuksen 7 §:n nojalla siten, että saaminen on kannettu vuosittain toukokuun 2 ja 15 päivien välisenä aikana sanotut päivät mukaan luettuina. Kun ehdotuksessa esitetään luopumista vanhan asetuksen soveltamisesta tuen saajan osuuden perintään, eräpäivä esitetään pykälän 5 momentissa määrättäväksi valtioneuvoston asetuksella. Eräpäivä määrättäisiin valtioneuvoston asetuksella siten, että se osuisi asetuksen (559/1967) 7 §:n mukaiselle aikavälille.

Valtionavustuslailla (688/2001) säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtion avustuksia. Valtionavustuksella tarkoitetaan laissa tuenluontoista rahoitusta tietyn toiminnan tai hankkeen avustamiseksi. Laki on yleislaki ja sitä sovelletaan, ellei muussa laissa säädetä toisin. Lain 3 §:n mukaan ellei muussa laissa toisin säädetä, valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionavustuksena ei pidetä tukea, korvausta tai muuta etuutta, jos oikeus sen saamiseen perustuu lakiin ja myönnettävän määrän määräytymisperuste säädetään yksityiskohtaisesti laissa.

Voimassa olevan tukiasetuksen 17 §:n mukaan uusjakojen tukemiseen valtion varoista sovelletaan mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään muutoksenhausta valtionapuviranomaisen päätökseen ja päätöksen täytäntöönpanosta. Valtionavustuslain 35 §:n mukaan valtionapuviranomaisen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Valtionapuviranomaisen päätös on kelvannut sellaisenaan ulosottoperusteeksi edellä mainitun pykälän nojalla.

Voimassa olevan uusjakojen tukemisasetuksen 10 §:n nojalla valtion uusjakosaatavien kanton sovelletun asetuksen (559/1967) 12 §:n mukaan suorittamatta jätettyjen saamisten ulosottoon lähettämässä, tileissä lyhentämisessä ja erikoisperinnässä on tullut noudattaa soveltuvin osin mitä veronkanto-

asetuksessa [(21/60)] on säädetty. Asetuksessa viitattu veronkantoasetus on kumottu myöhemmin veronkantolain (611/78) nojalla annetulla veronkantoasetuksella (903/1978). Veronkantolaki (611/78) on kumottu veronkantolailla (609/2005) ja veronkantoasetus (903/1978) valtiovarainministeriön 15.9.2005 annetulla asetuksella veronkannosta (747/2005). Kun veronkantolaki (609/2005) ja veronkantoasetus (747/2005) eivät sisällä enää säännöksiä asetuksen (559/1967) 12 §:n nojalla viitatuista suorittamatta jätettyjen saamisten ulosottoon lähettämistä, tileissä lyhentämisestä tai erikoisperinnästä, on asetuksen (559/1967) 12 § käynyt veronkantolainsäädännössä tapahtuneiden muutosten johdosta merkityksettömäksi.

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) soveltamisalaa koskevan 1 §:n kohdan 1 mukaan laki koskee julkisia saatavia kuten veroja ja julkisia maksuja. Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1324/2007) 2 §:n mukaan lain (706/2007) 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja julkisia maksuja ovat muun muassa maksut, joista tai joiden perusteista säädetään laissa ja jos ne peritään valtiolle. Kun valtion varoista maksetut perittävät kustannukset ovat lain (706/2007) 1 §:n 1 momentin 1-kohdassa tarkoitettuja julkisia saatavia ja sellaisina lain 3 §:n nojalla suoraan ulosottokelpoisia ja asetuksen (559/1967) 12 § on käynyt edellä todetusti merkityksettömäksi, pykälän 4 momentiksi ehdotetaan informatiivista säännöstä siitä, että osasuoritusten suoraan ulosottokelpoisuuteen ilman ulosottoperustetta sovellettaisiin, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

14 §. Kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset. Voimassa oleva asetuksen mukaan pääomamäärältään enintään 350 euron määräinen saatava on tullut suorittaa kertasuorituksena. Uusjakolainojen mediaani on ollut vuoden 2011 lopussa noin 380 euroa. Kun pääomamäärältään alle 1000 euron suuruiset lainat muodostavat lukumääräisesti huomattavan suuren osan lainakannasta eikä uusjakojen tukemisesta annetussa laissa tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamiin sovelleta eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annettua lakia (682/1966), pykälän 1

momentissa ehdotetaan rahankierron nopeuttamiseksi ja hallintokulujen pienentämiseksi kertasuorituksena takaisin maksettavan pääomamäärän korottamista 1000 euroon. Momentin mukaan tuen saajan olisi suoritettava pääomamäärältään enintään 1000 euron saatava kertasuorituksena. Säännös olisi tällöin pääomamäärältään linjassa myös valtioneuvoston kiinteistötoimitusmaksusta annetun asetuksen (1560/2001) kiinteistötoimitusmaksun suorittamista koskevan 6 §:n kanssa. Säännöksen mukaan alle 1000 euron määräinen kiinteistötoimitusmaksu peritään yhdellä kertaa. Ehdotetun säännöksen pääomamäärä vastaisi myös lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä annetun asetuksen (960/1996) 21 §:n 1 momentin 21.11.2013 annetulla asetuksella (821/2013) 1.1.2014 voimaan tullutta muutosta, jonka mukaan lakisääteinen panttioikeus kirjataan, jos saaminen on suurempi kuin 1000 euroa kiinteistöltä.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen saaja voisi tehdä ylimääräisiä lyhennyksiä. Voimassa olevan uusjakojen tukemisasetuksen 14 §:n mukaan maksuvelvollinen on vapautunut ylimääräisen lyhennyksen maksamisella pääoman lyhentämisestä yhtä monessa kannossa kuin maksettua määrää on sisällytynyt täysinä pääoman lyhennyseriä. Ylimääräisestä lyhentämisestä huolimatta on maksamattomalle pääomalle lasketut korkoerät tullut suorittaa lyhentämistä seuraavina säännönmukaisina kantoaikoina. Voimassa olevan asetuksen mukainen säännös lisää maksujen kantaan liittyviä hallinnollisia kuluja. Pykälässä ehdotetaan perinnästä aiheutuvien hallinnollisten kulujen vähentämiseksi, että lainan ylimääräinen lyhennys lyhentäisi myös lainan takaisinmaksuaikaa. Lyhennyksestä luettaisiin koroksi neljä prosenttia kulloinkin suorittamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi.

15 §. Viivästyskorko. Pykälä sisältää säännöksen viivästyskorosta, jos perittävää määrää ei makseta eräpäivänä. Maksamattomalle erääntyneelle määrälle olisi suoritettava viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaisesti.

16 §. Lakisääteinen panttioikeus. Valtion saatavan turvaamiseksi pykälässä ehdotetaan voimassa olevaa uusjakojen tukemislain 10

§:n 1 momenttia vastaavasti, että jaonalainen kiinteistö olisi panttina takaisin perittävän tuen ja sille määrätyn koron suorittamisesta niin kuin maakaaren (540/1995) 20 luvussa säädetään. Lakisääteinen panttioikeus koskisi myös tuen saajan maksettavaksi määrättyä osuutta investointikustannuksista ja sille määrättyä korkoa.

17 §. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterimerkinnät. Jaonalaista kiinteistöä rasittava lakisääteinen panttioikeus valtion saatavan vakuudeksi voi olla määrältään merkittävä, minkä vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan voimassa olevan lain mukaisesti, että Maanmittauslaitoksen olisi kirjaamisviranomaisena tehtävä viipymättä merkintä 16 §:ssä tarkoitettua panttivastuusta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Pykälän 2 momentiksi ehdotetaan voimassa olevaa uusjakojen tukemislain 10 §:n 2 momenttia vastaava säännös, jonka mukaan lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävään ilmoitukseen sovelletaan, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 16 §:n 2 momentissa säädetään takaisin perittävän kustannuksen tultua täysin maksetuksi.

18 §. Toimenpiteen kilpailuttaminen. Hankintalain (348/2007) 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan laissa tarkoitettuja hankintayksiköitä ovat valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset. Hankintalain soveltamisen kynnyksarvo rakennusurakoissa ilman arvonlisäveroa on 150 000 euroa, jota suuremmat urakat on kilpailutettava laissa säädettyllä tavalla. Koska uusjakojen yhteydessä suoritettavaksi päätettävien yksittäisten tien rakentamis- tai kuivatustyötoimenpiteiden kustannukset voivat ylittää hankintalaissa lain soveltamiselle asetetun kynnyksarvon, tulkintaan ehdotetaan lisättäväksi hankintalain soveltamista koskeva informatiivinen säännös, jonka mukaan valtion varoista tuettavien 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetään.

19 §. Tuen myöntämispäätöksen muuttaminen. Pykälän 1 momentin mukaan Maanmittauslaitos päättäisi 9 §:ssä tarkoitettua tuen

myöntämispäätöksen muuttamisesta toimitusmiesten esityksestä.

Maanmittauslaitoksen 9 §:ssä tarkoitettu tukipäätös perustuu toimitusmiesten tekemään esitykseen, joka on laadittu ennen kuin toimitusmiehet ovat tehneet päätöksen toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta. Selvityksen liitteenä on toimitusmiesten laatima kustannuslaskelma, joka kustannuserien yksityiskohtia erittelemättä sisältää summittaisiin arviointeihin perustuen tiedot muun muassa rakennettavien teiden ja tientekokustannusten määrästä sekä kuivatettavien tilusten aloista ja kuivatuskustannusten määrästä.

Mikäli uusjako tulee suoritetuksi huomattavalta osalta toisin kuin mitä 9 §:ssä tarkoitettua tukipäätöstä annettaessa on edellytetty, pykälän 2 momentiksi esitetään voimassa olevaa lainsäädäntöä sisällöllisesti vastaava säännös, jonka mukaan toimitusmiesten olisi tehtävä tältä osin uusi esitys Maanmittauslaitokselle.

20 §. Uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonta. Ehdotuksen mukaan varojen käytön valvonnasta vastaisi Maanmittauslaitoksen keskushallinto.

Pykälän 2 momentin valtuutussäännöksen mukaan valvonnassa noudatettavasta menettelystä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

21 §. Tuen takaisinperintä. Uusjaossa toimituksen yhteydessä suoritettavaksi pääteytistä mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksetaan toimituksen aikana kokonaan valtion varoista. Se osa kustannuksista, jota ei peritä asianosaisilta takaisin, on valtion lopulliseksi menoksi jäävää investointitukea. Uusjakotoimituksen suorittamisesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset velotaan osaksi vastaavalla tavalla jälkikäteen toimituksen asianosaisilta. Se osa hallinnollisista kustannuksista, jota ei peritä asianosaisilta takaisin, on valtion lopulliseksi menoksi jäävää hallinnollisten kustannusten tukea. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtion lopulliseksi menoksi muutoin jäävän tuen takaisinperinnästä. Pykälän 1 momentin kohdan 1 mukaan tuki olisi perittävä takaisin, jos tuettava uusjakotoimitus tai sen yhteydessä suoritettu toimenpide on toteutettu siten, etteivät tuen myöntämiselle laissa säädetyt edellytykset täyty. Momentin 2 kohdan mu-

kaan tuki olisi perittävä takaisin, jos Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää.

Pykälän 2 momentin mukaan päätöksen tuen takaisin perimisestä tekisi Maanmittauslaitos. Päätöksellä vahvistettaisiin takaisinperittävä määrä ja sille suoritettava korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Pykälän 3 momentti sisältäisi koron määrittämistä koskevan säännöksen.

Pykälän 4 momentin mukaan päätös olisi pantavissa täytäntöön ulosottoimin lainvoiman saatuaan ja sen täytäntöönpanoon sovellettaisiin mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

22 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädetään muutoksenhausta Maanmittauslaitoksen tukemislain nojalla tekemiin päätöksiin. Voimassa olevan tukiasetuksen 17 §:n mukaan uusjakojen tukemiseen valtion varoista sovelletaan mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään muutoksenhausta valtionapuviranomaisen päätökseen ja päätöksen täytäntöönpanosta. Valtionavustuslain 34 §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valituksen sijasta valtionapuviranomaisen päätökseen tyytymätön asianosainen saa hakea siihen oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta. Valtionavustuslain 34 §:n 2 momentin mukaan oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallintolainkäyttölain 7 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston ja ministeriön päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valtionavustuslaki on yleislaki ja sitä sovelletaan valtion avustuksia myönnettäessä, ellei muussa laissa säädetä toisin. Kun tukemislaisissa Maanmittauslaitoksen tehtäväksi esitetyt päätökset ovat selkeitä hallintopäätöksiä ja niiden antamisessa on noudatettava hallintolakia (434/2003) ja hallintolakiin on sisällytetty 11.6.2010 annetulla hallintolainmuutoksella (581/2010) säännökset oikaisuvaatimusmenettelystä, pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Maanmittauslaitoksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saisi vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Jako-osakkaan oikeus tukeen määräytyy laissa säädettyjen edellytysten perusteella. Kun kysymyksen ratkaisuun ei liity vaativaa oikeudellista harkintaa ja ratkaisut ovat aina tapauskohtaisia, pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi muutoksenhakuoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen rajattavaksi siten, että hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

23 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusjakojen tukemisvaroin tuettavia toimenpiteitä ja valtion tuen määrää. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan voimassa olevaa uusjakojen tukemisesta annettua lakia olisi edelleen sovellettava ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin toimituksiin.

1.2 Kiinteistönmuodostamislaki

67 §. Pykälässä säädetään uusjaon suorittamisen asiallisista edellytyksistä. Pykälän 1 momentin mukaan uusjaon suorittamisen yleisenä lähtökohtana ja edellytyksenä on se, että jaosta saatavan hyödyn on oltava siitä aiheutuvia kustannuksia ja haittoja suurempi. Tämän lisäksi uusjaon suorittamiselle on asetettu sillä saavutettavaan tulokseen kytkettyjä erityisiä edellytyksiä. Pykälän 3 momentin mukaan alueen kiinteistönomistajat voivat kuitenkin yksimielisesti sopia uusjaon suorittamisesta, vaikka 1 momentissa mainittuja erityisiä edellytyksiä uusjaon suorittamiseksi ei ole, jos jaosta tuleva hyöty on siitä aiheutuvia kustannuksia suurempi.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan uusjako voidaan suorittaa, jos uusjaolla voidaan olennaisesti parantaa alueen tie- ja kuivatusoloja. Kohta mahdollistaa uusjakojen suorittamisen infravetoisesti, mikä on ristiriidassa uusjakojen päätavoitteen kanssa. Koska tukemislain tavoitteena on parantaa tilojen toimintaedellytyksiä edistämällä tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen ja sitä palvelevan tie- ja kuivatusverkoston luomista ja investointituki esitetään kohdis-

tettavaksi vain alueellisina mukauttamistoimenpiteinä tehtäville tie- ja kuivatusstöille, momentin 2 kohta esitetään kumottavaksi.

72 §. Pykälän 1 momentin mukaan uusjaossa tehdään ne tiet, jotka ovat jaon tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia.

Pykälän 2 momentin mukaan uusjaossa voidaan rakentaa osakaskiinteistöjen tarvitsemat vedenhankinta- ja viemärintilalaitteet. Voimassa olevan tukilain mukaan vedenhankinta- ja viemärintilalaitteista aiheutuneet kustannukset on maksettu uusjakojen tukemisvaroista. Kustannukset on peritty täysimääräisesti takaisin valtiolle jaon loppuunsaattamisen jälkeen.

Kun uusjakojen tukemisvarat esitetään kohdistettaviksi kiinteistörakenteen ja kiinteistörungon parantamistoimenpiteisiin ja kun vedenhankinta- ja viemärintilalaitteita ei ole käytännössä rakennettu uusjakojen yhteydessä, momentti esitetään kumottavaksi. Samalla pykälän 1 momentin säännös teiden rakentamisesta esitetään sisällytettäväksi pykälän 73 1 momenttiin.

73 §. Pykälän 1 momentin mukaan uusjaossa tehdään tarvittavat kuivatustyöt sekä rakennetaan tarpeen mukaan yhteisesti käytettäviä kastelulaitteita. Momenttia esitetään tarkistettavaksi edellä esitetyn perusteella siten, että siitä poistetaan uusjakotoimenpiteenä tehtävä yhteisesti käytettävien kastelulaitteiden rakentaminen. Samalla momenttiin esitetään lisättäväksi voimassa olevan lain 72 §:n 1 momentin säännös uusjaossa rakennettavista teistä.

Pykälän 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi 1 momentin mukaisesti siten, että kastelulaitteiden rakentaminen poistetaan uusjaon yhteydessä tehtävänä toimenpiteenä.

74 §. Pykälä koskee uusjaon yhteydessä suoritettavina toimenpiteinä uusjakovaroilla tehtäviä peltojen raivauksia ja metsittämisiä. Kun uusjakojen tukemisvarat esitetään kohdistettaviksi kiinteistörakenteen ja kiinteistörungon parantamistoimenpiteisiin, pykälä esitetään kumottavaksi.

80 §. Pykälä koskee talouskeskuksen siirtoa uusjaon yhteydessä tehtävänä toimenpiteenä. Kun talouskeskusten siirtotarve on poistunut maatalouden tuotantoteknologian kehittymisen johdosta eikä uusjaossa ole tehty talouskeskusten siirtoja yli kymmeneen

vuoteen, pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

82 §. Pykälä koskee talouskeskuksen siirtämisestä osakkaalle aiheutuvien kustannusten ja menetysten korvaamista. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi pykälään 80 perustavana pykälänä.

83 §. Pykälä koskee rakennelmien, laitteiden, johtojen, istutusten ja muun sellaisen kiinteän omaisuuden osan korvaamista omistajanvaihdostilanteessa. Kun pykälässä viitattu lainkohta ehdotetaan kumottavaksi, pykälä esitetään tarkistettavaksi siten, että pykälässä 81 säädettyä menettelyä sovellettaisiin, mikäli omaisuuden lunastamisesta tai myymisestä aiheutuisi pienempi menetys kuin mitä omaisuuden siirtämisen kustannusten ja menetyksen korvaamisesta aiheutuu.

88 §. Pykälä koskee uusjaossa laadittavan uusjakosuunnitelman sisältöä. Pykälän 1 momentin kohtaa 1 esitetään tarkistettavaksi tukilakiesityksen mukaisesti siten, että kohdasta yksi poistetaan vaatimus rakennettavien vedenhankinta-, viemärointi- ja kastelulaitteita koskevien suunnitelmien esittämisestä uusjakosuunnitelmassa. Kohdasta 3 esitetään vastaavasti poistettavaksi vaatimus siirrettävien talouskeskusten paikkojen esittämisestä uusjakosuunnitelmassa.

90 §. Pykälää esitetään tarkistettavaksi tukilakiesityksen mukaisesti siten, että pykälästä poistetaan maininnat vedenhankinta-, kastelu- ja viemäriverkosta.

93 §. Pykälää esitetään tarkistettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaukset kumottavaksi esitettyihin KML:n 74 ja 82 §:iin.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksen liitteenä on luonnos valtioneuvoston asetukseksi uusjakojen tukemisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin uusjakohankkeen tukipäätöstä koskevan esityksen sisällöstä, osasuorituksen eräpäivästä ja uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonnassa noudatettavasta menettelystä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös tarkemmin tukitasosta.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

4 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Esityksen tarkoituksena on uusjakojen tukemista koskevan lainsäädännön uudistaminen. Uusjakojen tukemislaililla säädettäisiin valtion varoista uusjakojen rahoittamiseksi myönnettävästä kansallisesta tuesta. Tukea myönnettäessä sovellettaisiin, mitä valtion tuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Esitykseen sisältyvässä uusjakojen tukemista koskevassa lakiehdotuksessa on nostettu lain tasolle sellaisia tukijärjestelmän perusteita koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät nykyisin lakia alemmanasteisiin säädöksiin.

Perustuslain 21 § koskee oikeusturvaa. Uusjaon jako-osakkaiden muutoksenhaku uusjaossa tehtävistä tukilain päätöksistä on järjestetty voimassa olevassa lainsäädännössä asetukseksi viittaussäännöksellä. Muutoksenhakua koskevat säännökset on siirretty esityksessä perustuslain 21 §:n säännökset huomioon ottaen lain tasolle.

Esityksen 21 §:ssä ehdotetaan, että muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi korkeimman hallinto-oikeuden valituslupaa. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 32/2012 vp) tarkistanut kantaansa valituslupajärjestelmän poikkeuksellisuudesta. Valiokunnan kannan mukaan huomiota on kiinnitettävä siihen, turvaavatko korkeinta hallinto-oikeutta edeltävät muutoksenhakujärjestelmät kyseisessä asiaryhmässä asian laadun ja merkittävyyden edellyttämät oikeusturvatakeet. Merkitystä on myös sillä, riittääkö korkeimman hallinto-oikeuden velvollisuus tai mahdollisuus valitusluvan myöntämiseen laissa säädettyjen perusteiden täytyessä turvaamaan oikeusturvan saatavuuden kyseisessä asiaryhmässä.

Päätös valtion tuen myöntämisestä yksittäiselle mukauttamistoimenpiteelle perustuu tapauskohtaiseen arviointiin laissa tuettavalle toimenpiteelle asetettujen kriteerien täyty-

misestä eikä sen määräämiseen liity vaativaa oikeudellista harkintaa. Kun tukipäätöstä koskevassa muutoksenhaussa on käytössä oikeusvaatimusmenettely ja kun otetaan huomioon asian laatu ja se, ettei korkein hallinto-oikeus ole valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvissa asiaryhmissä pelkästään ennakkopäätöstuomioistuin, ei asianosaisten oikeusturvan voida katsoa vaarantuvan valituslupajärjestelmän käytöstä.

Lakiehdotukseen sisältyy valtuutussäännöksiä, joita käytettäisiin säädettäessä valtioneuvoston asetuksella tukipäätöstä koskevan toimitusmiesten esityksen sisällöstä, osasuoritusten eräpäivästä ja tukemisvarojen käytön valvonnassa noudatettavasta menettelystä.

valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin myös tuen tasosta. Valtuutuksien käyttöä rajoittaa viime kädessä perustuslain 80 §:n 1 momenttiin sisältyvä laissa säätämisen vaatimus.

Esitystä laadittaessa on otettu huomioon perustuslaissa turvatut oikeudet. Näistä lähtökohdista katsotaan, että lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**uusjakojen tukemisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on parantaa tilojen toimintaedellytyksiä ja maa- ja metsätalouden kannattavuutta edistämällä tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen sekä sitä palvelevan tie- ja kuivatusverkoston luomista.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään uusjaoista aiheutuvien toimituskustannusten ja uusjakojen yhteydessä suoritetuista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten rahoittamiseksi valtion varoista myönnettävästä tuesta.

Tätä lakia ei sovelleta kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 67 §:n 4 momentissa tarkoitetuista hankeuusjaoista aiheutuvien toimituskustannusten ja niiden yhteydessä suoritetuista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten tukemiseen.

2 luku

Tuen myöntäminen

3 §

Tukimuodot

Tukea voidaan myöntää:
1) uusjakotoimituksesta aiheutuviin kiinteistötoimitusmaksuihin (*hallinnollisten kustannusten tuki*); ja
2) kustannuksiin, jotka aiheutuvat uusjaossa suoritettavasta tien rakentamisesta tai kuivatustyöstä (*investointituki*).

4 §

Valtion tukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen

Hallinnollisten kustannusten tukea myönnettäessä sovelletaan tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014. Tukea ei myönnetä sellaiselle uusjaon osakkaalle, joka on mainitun asetuksen

1 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tai 2 artiklan 14 kohdassa tarkoitettu yritys.

Investointitukea ei voida myöntää toimenpiteeseen, jos tuki muodostuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtion tueksi.

5 §

Tuen saaja

Tuen saajana voi olla uusjaossa jako-osakkaana oleva luonnollinen henkilö, yksityisoikeudellinen tai julkisoikeudellinen yhteisö, säätiö tai kuolinpesä.

6 §

Investointituen edellytykset

Investointituen edellytyksenä on, että:

- 1) toimenpide on alueellinen;
- 2) toimenpide on tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämätön; sekä
- 3) toimenpide on esitetty suoritettavaksi uusjakotoimituksessa.

Jos toimenpiteen suorittamista tuetaan valtion varoista muun kuin tämän lain nojalla, toimenpiteeseen ei myönnetä tässä laissa tarkoitettua investointitukea.

7 §

Hyväksyttävät kustannukset

Investointitukea voidaan myöntää tuettavasta toimenpiteestä aiheutuviin toimitusmiesten hyväksymän kustannusarvion mukaisiin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin.

Hyväksyttäviin kustannuksiin luetaan myös toimenpiteen suunnittelusta aiheutuvat kustannukset.

8 §

Tuen taso

Kiinteistötoimitusmaksusta jätetään valtion lopulliseksi menoksi enintään 75 prosenttia hallinnollisten kustannusten tukena.

Tuettavasta toimenpiteestä aiheutuvista kustannuksista jätetään valtion lopulliseksi menoksi enintään 50 prosenttia investointitukena.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukitasosta.

9 §

Tuen myöntäminen uusjakohankkeelle

Tuki voidaan myöntää uusjakohankkeelle, jos jaolla voidaan oleellisesti kehittää alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt ovat kustannuksia suuremmat.

Maanmittauslaitos päättää uusjakohankkeen tukemisesta valtion varoin toimitusmiesten esityksestä, jos toimituksen hakija tai muu asianosainen sitä pyytää.

Päätös tuen myöntämisestä on tehtävä ennen toimituksessa tehtävää päätöstä toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään toimitusmiesten esityksen sisällöstä.

10 §

Investointitukipäätös

Maanmittauslaitos päättää uusjakohankkeelle myönnetyn tuen kohteena olevat tie- ja kuivatustyöt.

Päätös tehdään hyväksytyyn uusjakosuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien perusteella toimitusmiesten esityksestä.

Jos toimitusmiesten uusjakosuunnitelmassa tehtäväksi esitettyä toimenpidettä koskevaan päätökseen on haettu muutosta, tukipäätöstä ei tältä osin saa tehdä ennen kuin muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu.

3 luku

Uusjakokustannusten maksaminen ja periminen

11 §

Kustannusten maksaminen

Maanmittauslaitos maksaa tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset valtion varoista toimenpiteen suorittajalle hyväksytysti tehtyä työtä vastaan.

12 §

Perintäpäätös

Tuen saajalta peritään tämän osuus investointikustannuksesta vähennettynä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettulla osuudella.

Maanmittauslaitoksen on tehtävä tuen saajan maksettavaksi jäävän osuuden perinnästä päätös sen jälkeen, kun investointikustannusten suuruus ja osittelu on ratkaistu lainvoimaisesti. Päätöksestä on käytävä ilmi perittävän pääoman määrä, 13 §:n 1 momentissa säädetty korko, koron alkamishetki sekä osasuoritusten eräpäivä.

Tuen saajan maksettavaksi jäävän kiinteistötoimitusmaksun perimisestä säädetään kiinteistötoimitusmaksulaissa (558/1995).

Maanmittauslaitoksen on toimitettava jäljennös päätöksestään toimitusinsinöörille ja Valtiokonttorille.

13 §

Tuen saajan osuuden perintä

Tuen saajan on suoritettava osuutensa 12 prosentin suuruisina osasuorituksina, joista luetaan koroksi neljä prosenttia kulloinkin suorittamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi.

Perittäväälle pääomalle on suoritettava korkoa perintäpäätöksen antopäivästä.

Tuen saajan maksuvelvollisuus alkaa toisena vuotena sen vuoden jälkeen, jolloin Maanmittauslaitoksen 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu perintäpäätös annettiin.

Tuen saajan 1 momentissa tarkoitettujen osasuoritusten suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottooperustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Valtioneuvoston asetuksella säädetään osasuorituksen eräpäivästä.

14 §

Kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset

Tuen saajan on maksettava pääomamäärältään enintään 1000 euron määräinen osuus investointikustannuksista kertasuorituksena.

Tuen saaja voi tehdä ylimääräisiä lyhennyksiä. Lyhennyksestä luetaan koroksi neljä prosenttia suorittamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi.

15 §

Viivästyskorko

Jos perittävää määrää ei makseta viimeistään perintäpäätöksessä määrättyä eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaisesti.

4 luku

Erinäiset säännökset

16 §

Lakisääteinen panttioikeus

Jaonalainen kiinteistö on panttina tuen saajalta perittävästä investointikustannusten osuudesta ja sille määrätystä korosta sekä takaisin perittävän tuen ja sille määrätyn koron suorittamisesta niin kuin maakaaren (540/1995) 20 luvussa säädetään.

17 §

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterimerkinnät

Kun Maanmittauslaitos on tehnyt 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksen, sen on tehtävä asiasta viipymättä merkintä 16 §:ssä

tarkoitetusta panttivastuusta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Kun perittävät kustannukset korkoineen on täysin maksettu, lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävään ilmoitukseen sovelletaan, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 16 §:n 2 momentissa säädetään.

18 §

Toimenpiteen kilpailuttaminen

Valtion varoista tuettavien 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään.

19 §

Tuen myöntämispäätöksen muuttaminen

Maanmittauslaitos päättää 9 §:ssä säädetyn tuen myöntämispäätöksen muuttamisesta toimitusmiesten esityksestä.

Toimitusmiesten on tehtävä Maanmittauslaitokselle esitys tuen myöntämispäätöksen muuttamisesta, jos uusjako on suoritettu huomattavalta osalta toisin kuin päätöstä annettaessa oli edellytetty.

20 §

Uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonta

Maanmittauslaitoksen keskushallinto valvoo uusjaon tukemisvarojen käyttämistä.

Valvonnassa noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Tuen takaisinperintä

Valtion lopulliseksi menoksi 8 §:n mukaan jäävä osuus tuesta on perittävä takaisin, jos:

1) tuettava uusjakotoimitus tai toimenpide on toteutettu siten, etteivät tuen myöntämisen edellytykset täyty;

2) Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Maanmittauslaitos päättää tuen takaisinperinnästä. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sille suoritettava korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Tuen saajan on maksettava takaisinperittävälle määrälle korkolain 3 §:n 2 momentissa säädettyä vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa on suoritettava tuen maksupäivästä 2 momentissa tarkoitettuun eräpäivään.

Takaisinperittävä saatava on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös sen takaisinperinnästä on saanut lainvoiman. Saatavan perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

22 §

Muutoksenhaku

Maanmittauslaitoksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Maanmittauslaitokselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Tällä lailla kumotaan uusjakojen tukemisesta annettu laki (24/1981).

Ennen tämän lain voimaan tuloa vireille tulleen uusjakotoimituksen yhteydessä myönnettävään tukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 67 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 72, 74, 80 ja 82 §, sellaisena kuin niistä on 72 § laissa 1476/2009, ja

muutetaan 73 §:n 1 ja 2 momentti, 83 §, 88 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 90 ja 93 §, sellaisina kuin niistä ovat 88 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 90 § laissa 1159/2005, seuraavasti:

73 §

Uusjaossa tehdään ne tiet ja tarvittavat kuivatustyöt, jotka ovat jaon tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia.

Kuivatustöiden tekeminen voi koskea myös sellaisia uusjakoalueen ulkopuolisia tiluksia, joiden omistajat siihen suostuvat. Toimenpiteiden suorittaminen edellyttää, että asianomainen maatalousviranomainen niitä puoltaa ja niiden suorittamiseen ovat vesilainsäädännön mukaiset edellytykset olemassa.

83 §

Mitä 81 §:ssä säädetään toisen maalle jääneen rakennuksen osalta, koskee soveltuvin kohdin myös rakennelmaa, laitetta, johtoja, istutuksia ja muuta sellaista kiinteän omaisuuden osaa, jonka lunastaminen tai myyminen aiheuttaa pienemmän omaisuusmenetyksen kuin mitä omaisuuden siirtämisen kus-

tannusten ja menetysten korvaamisesta aiheutuu.

88 §

Uusjaossa laaditaan uusjakosuunnitelma, jossa esitetään:

1) tehtävät tiet ja kuivatustyöt niihin liittyvine suunnitelmineen;

3) määräykset rakennusten lunastamisesta tai muusta järjestelystä;

90 §

Uusjako on tehtävä uusjakosuunnitelman mukaisesti. Tie- ja kuivatusverkkoa saadaan kuitenkin vähäisessä määrin täydentää sekä tehdä uusjakosuunnitelmaan muitakin vähäisiä tarkistuksia. Jos uusjakosuunnitelma on laadittu 88 §:n 2 momentin mukaisesti ilmakuvakartan tai muun kartta-aineiston perusteella ja kartta-aineistossa todetaan sellaista epätarkkuutta, joka on vaikuttanut vahviste-

tun uusjakosuunnitelman sisältöön, tulee asian korjaamiseksi muuttaa uusjakosuunnitelmaa taikka korvata epätarkkuudesta johtuva poikkeama jakoperusteesta 92 §:n mukaisesti.

93 §

Edellä 73 §:ssä tarkoitettujen hankkeiden kustannukset, 81 §:n 2 momentissa tarkoitettu rakennusmenetykset, 81 §:n 3 momentissa tarkoitettu siirtokorvaus ja 83 §:ssä tarkoitet-

tu omaisuusmenetykset sekä 84 §:ssä ja 87 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvaukset ja kustannukset jaetaan asianosaisten maksettaviksi heidän toimenpiteestä saamansa hyödyn mukaan. Jollei tällaista hyötyä voida arvioida, kustannukset ja korvaukset jaetaan muun kohtuullisen perusteen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Maa- ja metsätalousministeri *Petteri Orpo*

2.

Laki**kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 67 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 72, 74, 80 ja 82 §, sellaisena kuin niistä on 72 § laissa 1476/2009 ja
muutetaan 73 §:n 1 ja 2 momentti, 83 §, 88 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 90 ja 93 §, sellaisina kuin niistä ovat 88 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 90 § laissa 1159/2005, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

67 §

67 §

2) *olennaisesti parantaa alueen tie- ja kivi-*
vatusoloja; tai

(1 mom. 2 kohta kumotaan)

72 §

(kumotaan)

Uusjaossa tehdään ne tiet, jotka ovat jaon
tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia.

Uusjaossa voidaan rakentaa osakaskiinteis-
töjen tarvitsemat vedenhankinta- ja viemä-
röintilaitteet. Laitteiden rakentamista koske-
van suunnitelman laatii tai teettää asian-
omainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus.

73 §

73 §

Uusjaossa tehdään tarvittavat kuivatustyöt
sekä rakennetaan tarpeen mukaan yhteisesti
käytettäviä kastelulaitteita.

Kuivatustöiden tekeminen ja kastelulaittei-
den rakentaminen voivat koskea myös sellai-
sia uusjakoalueen ulkopuolisia tiluksia, joiden
omistajat siihen suostuvat. Toimenpiteiden
suorittaminen edellyttää, että asianomainen
maatalousviranomainen niitä puoltaa ja nii-
den suorittamiseen ovat vesilainsäädännön

Uusjaossa tehdään ne tiet ja tarvittavat kui-
vatustyöt, jotka ovat jaon tarkoituksen toteut-
tamiseksi tarpeellisia.

Kuivatustöiden tekeminen voi koskea myös
sellaisia uusjakoalueen ulkopuolisia tiluksia,
joiden omistajat siihen suostuvat. Toimenpi-
teiden suorittaminen edellyttää, että asian-
omainen maatalousviranomainen niitä puol-
taa ja niiden suorittamiseen ovat vesilainsääd-
ännön mukaiset edellytykset olemassa.

mukaiiset edellytykset olemassa.

---

74 §

(kumotaan)

Uusjaossa voidaan raivata peltoa, jos se on tarpeen peltoalueen tuotantolohkojaotuksen tai peltojen sijoituksen parantamiseksi, sekä metsittää sellaista peltoa, jonka käyttäminen peltona ei ole tarkoituksenmukaista. Kenenkään osakkaan peltoalaa ei saa kuitenkaan ilman hänen suostumustaan sanottavasti vähentää.

80 §

(kumotaan)

Taluskeskus voidaan uusjaossa siirtää, jos siirtämisestä aiheutuva hyöty on kustannuksia suurempi. Taluskeskuksen siirtäminen ilman kiinteistön omistajan suostumusta edellyttää lisäksi, että se on erityisen tärkeää tarkoituksenmukaisen tilussijoituksen aikaansaamiseksi eikä siirtäminen aiheuta kiinteistön omistajalle huomattavaa vahinkoa tai haittaa.

82 §

(kumotaan)

Osakkaalle maksetaan taluskeskuksen siirtämisestä sen lisäksi, mitä 81 §:ssä rakennuksen osalta säädetään, korvaus niistä kustannuksista ja menetyksistä, jotka hänelle aiheutuvat:

- 1) entisen ja uuden taluskeskuksen alueen asianmukaisesta kunnostamisesta;*
- 2) puutarhan ja istutusten siirtämisestä tai niitä vastaavan edun hankkimisesta;*
- 3) tien tekemisestä uuteen taluskeskukseen;*
- 4) kaivon tekemisestä tai sitä vastaavan edun hankkimisesta sekä vesi-, viemäri-, sähkö- ja puhelinjohdon ja muiden osakkaalla olleiden tarpeellisten johtojen, laitteiden ja rakennelmien siirtämisestä tai niitä vastaavan edun hankkimisesta;*
- 5) irtaimen omaisuuden siirtämisestä;*
- 6) muuttamisesta aiheutuvasta taloustoiminnan väliaikaisesta vaikeutumisesta; sekä*
- 7) muista edellisiin verrattavista toimenpiteistä.*

83 §

Mitä 81 §:ssä säädetään toisen maalle jääneen rakennuksen osalta, koskee soveltuvin kohdin myös rakennelmaa, laitetta, johtoja, istutuksia ja muuta sellaista kiinteän omaisuuden osaa, jonka lunastaminen tai myyminen aiheuttaa pienemmän omaisuusmenetyksen kuin 82 §:ssä tarkoitettu omaisuuden siirtäminen.

88 §

Uusjaossa laaditaan uusjakosuunnitelma, jossa esitetään:

1) tehtävät tiet ja kuivatustyöt sekä rakennettavat vedenhankinta-, viemärointi- ja kastelulaitteet niihin liittyvine suunnitelmineen;

3) siirrettävien talouskeskusten paikat sekä määräykset rakennusten lunastamisesta tai muusta järjestelystä;

90 §

Uusjako on tehtävä uusjakosuunnitelman mukaisesti. Tie-, kuivatus-, vedenhankinta-, kastelu- ja viemäriverkkoa saadaan kuitenkin vähäisessä määrin täydentää sekä tehdä uusjakosuunnitelmaan muitakin vähäisiä tarkistuksia. Jos uusjakosuunnitelma on laadittu 88 §:n 2 momentin mukaisesti ilmakuvakartan tai muun kartta-aineiston perusteella ja kartta-aineistossa todetaan sellaista epätarkkuutta, joka on vaikuttanut vahvistetun uusjakosuunnitelman sisältöön, tulee asian korjaamiseksi muuttaa uusjakosuunnitelmaa taikka korvata epätarkkuudesta johtuva poikkeama jakoperusteesta 92 §:n mukaisesti.

93 §

Edellä 72—74 §:ssä tarkoitettujen hankkeiden kustannukset, 81 §:n 2 momentissa tarkoitettu rakennusmenetys, 81 §:n 3 momentissa tarkoitettu siirtokorvaus ja 83 §:ssä tarkoitettu omaisuusmenetys sekä 82 ja 84 §:ssä ja 87 §:n 2 momentissa tarkoitettut korvaukset ja kustannukset jaetaan asianosaisten maksettaviksi heidän toimenpiteestä saamansa hyödyn mukaan. Jollei tällaista hyötyä voida arvioida,

83 §

Mitä 81 §:ssä säädetään toisen maalle jääneen rakennuksen osalta, koskee soveltuvin kohdin myös rakennelmaa, laitetta, johtoja, istutuksia ja muuta sellaista kiinteän omaisuuden osaa, jonka lunastaminen tai myyminen aiheuttaa pienemmän omaisuusmenetyksen kuin mitä omaisuuden siirtämisen kustannusten ja menetysten korvaamisesta aiheutuu.

88 §

Uusjaossa laaditaan uusjakosuunnitelma, jossa esitetään:

1) tehtävät tiet ja kuivatustyöt niihin liittyvine suunnitelmineen;

3) määräykset rakennusten lunastamisesta tai muusta järjestelystä;

90 §

Uusjako on tehtävä uusjakosuunnitelman mukaisesti. Tie- ja kuivatusverkkoa saadaan kuitenkin vähäisessä määrin täydentää sekä tehdä uusjakosuunnitelmaan muitakin vähäisiä tarkistuksia. Jos uusjakosuunnitelma on laadittu 88 §:n 2 momentin mukaisesti ilmakuvakartan tai muun kartta-aineiston perusteella ja kartta-aineistossa todetaan sellaista epätarkkuutta, joka on vaikuttanut vahvistetun uusjakosuunnitelman sisältöön, tulee asian korjaamiseksi muuttaa uusjakosuunnitelmaa taikka korvata epätarkkuudesta johtuva poikkeama jakoperusteesta 92 §:n mukaisesti.

93 §

Edellä 73:ssä tarkoitettujen hankkeiden kustannukset, 81 §:n 2 momentissa tarkoitettu rakennusmenetys, 81 §:n 3 momentissa tarkoitettu siirtokorvaus ja 83 §:ssä tarkoitettu omaisuusmenetys sekä 84 §:ssä ja 87 §:n 2 momentissa tarkoitettut korvaukset ja kustannukset jaetaan asianosaisten maksettaviksi heidän toimenpiteestä saamansa hyödyn mukaan. Jollei tällaista hyötyä voida arvioida,

Voimassa oleva laki

vioida, kustannukset ja korvaukset jaetaan muun kohtuullisen perusteen mukaan.

kustannukset ja korvaukset jaetaan muun kohtuullisen perusteen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Valtioneuvoston asetus

uusjakojen tukemisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään uusjakojen tukemisesta annetun lain (/2014) 9 §:n 4 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 20 §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Esityksen sisältö

Toimitusmiesten on uusjakojen tukemisesta annetun lain (xx/2014), jäljempänä tukemislaki, 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun esityksen tekemiseksi laadittava jaon laajuuden suunniteltuaan yleispiirteinen selvitys tiluspalstojen lukumäärästä, tilusten yleisestä laadusta, kuivatustarpeista sekä tieolojen ja pelto-tilusten sijoituksen parantamistarpeista.

Selvitykseen on liitettävä toimitusmiesten laatima kustannuslaskelma, joka kustannuserien yksityiskohtia erittelemättä sisältää seuraavat summittaisiin arviointeihin perustuvat tiedot:

- 1) rakennettavien teiden pituus ja tienkekoston kustannusten yhteismäärä;
- 2) erikseen viljelystarkoituksiin ja erikseen metsänparannusta varten kuivatettavien tilusten ala ja kustannusten määrä;
- 3) kiinteistötoimitusmaksun määrä;
- 4) 1—3 kohdan mukaisten kustannusten kokonaismäärä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun kustannuslaskelman tietojen on perustuttava uusjaon vaihe huomioon ottaen viimeisimpiin käytävissä oleviin suunnitelmiin.

Kustannuslaskelman yhteydessä on erikseen mainittava kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 3 §:n 5 momentissa tarkoitettujen toimituksen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten ja korvausten määrä.

2 §

Arvio uusjaon vaikutuksista

Toimitusmiesten on 1 §:ssä tarkoitetussa esityksessään selvitettävä maa- ja metsätalouden merkitys alueen elinkeinotoiminnalle, laadittava uusjakohankkeen kustannushyötyanalyysi ja selostettava odotettavissa oleva maatilatalouden tuoton ja kannattavuuden lisääntyminen tukemislain 3 §:n 2 momentissa mainittujen investointien johdosta.

3 §

Osasuorituksen eräpäivä

Osasuorituksen eräpäivä on kalenterivuosittain toukokuun toinen päivä.

4 §

Uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonta

Maanmittauslaitoksen keskushallinto voi tarvittaessa pyytää Maanmittauslaitokselta selvitystä siitä, onko tukemisvarat käytetty niitä myönnettäessä edellytettyyn tarkoitukseen.

5 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan   päivänä
kuuta 20 .